

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2001:1) om underhållsstöd;

FKAR 2010:9

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar i fråga om Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2001:1) om underhållsstöd

dels att de allmänna råden till 3 § första stycket lagen (1996:1030) om underhållsstöd ska avse 17 kap. 3 § och 18 kap. 4 § socialförsäkringsbalken,

dels att de allmänna råden till 3 § andra stycket respektive 32 och 33 §§ lagen (1996:1030) om underhållsstöd ska avse 18 kap. 2 § respektive 19 kap. 40 och 41 §§ socialförsäkringsbalken samt att beskrivningen av innehållet i bestämmelserna och de allmänna råden ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 35 § lagen (1996:1030) om underhållsstöd ska avse 19 kap. 45 och 46 §§ socialförsäkringsbalken samt att beskrivningen av innehållet i bestämmelserna och de allmänna råden ska ha följande lydelse.

Till socialförsäkringsbalken

17 kap. 3 § och 18 kap. 4 § socialförsäkringsbalken

Innehållet i bestämmelserna

För rätt till underhållsstöd ska barnet bo och vara folkbokfört hos en av föräldrarna (boförälder) och boföräldern måste bo här i landet. Om barnet är under 18 år ska boföräldern vara vårdnadshavare.

Allmänna råd

Barn som fullgör obligatorisk skolgång utomlands och som återvänder till boföräldern i Sverige vid längre lov eller uppehåll i undervisningen bör anses vara bosatt i Sverige. Detta bör gälla även vid skolgång före sju eller efter sexton års ålder om denna är obligatorisk i landet, där barnet går i skola.

Barn som studerar utomlands och uppbär studiestöd enligt 2 kap. studiestödslagen (1999:1395) bör anses vara bosatt i Sverige om det återvänder till boföräldern i Sverige vid längre lov eller uppehåll i undervisningen.

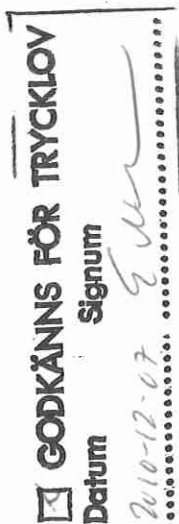
18 kap. 2 § socialförsäkringsbalken

Innehållet i bestämmelsen

Rätt till underhållsstöd finns också om föräldrarna inte bor tillsammans och barnet har växelvist boende.

Allmänna råd

Vid bedömningen av om det föreligger växelvist boende bör hela den faktiska vistelsetiden hos den bidragsskyldige räknas in, det vill säga även delar av den första och den sista dagen av vistelsen beaktas. Det innebär att en

enda övernattningsnätter leder till att del av två dagar räknas med. Även del av dagar utan övernattningsnätter bör beaktas.

19 kap. 40 och 41 §§ socialförsäkringsbalken

Innehållet i bestämmelserna

Försäkringskassan får på ansökan av den bidragsskyldige helt eller delvis bevilja anstånd med att fullgöra betalningsskyldigheten. Ett beslut om anstånd gäller för högst ett år.

Försäkringskassan får också medge anstånd med betalningen med hänsyn till den bidragsskyldiges personliga eller ekonomiska förhållanden eller andra särskilda förhållanden.

Allmänna råd

Försäkringskassan bör begränsa ett beslut om anstånd till att gälla längst till och med närmast kommande januari månad då nytt betalningsbelopp fastställs.

Försäkringskassan bör medge anstånd om betalningsskyldigheten pressar den bidragsskyldige så hårt att det får en stark negativ effekt på hans eller hennes psykiska hälsotillstånd. Detta gäller under förutsättning att det styrks genom ett medicinskt underlag och att anståndet faktiskt medför en lättnad i hans eller hennes samlade betalningsskyldigheter.

19 kap. 45 och 46 §§ socialförsäkringsbalken

Innehållet i bestämmelserna

Försäkringskassan får på eget initiativ eller på ansökan av den bidragsskyldige helt eller delvis efterge statens fordran avseende betalningsskyldighet och ränta, om det finns synnerliga skäl med hänsyn till den bidragsskyldiges personliga eller ekonomiska förhållanden.

Har faderskap till ett barn fastställts genom bekräftelse eller dom och har betalningsskyldighet beslutats för tid före den dag då faderskapet fastställdes får Försäkringskassan på ansökan av den bidragsskyldige helt eller delvis efterge statens fordran för denna tid om det finns synnerliga skäl.

Allmänna råd

När den bidragsskyldige genomgår rehabilitering bör Försäkringskassan helt eller delvis efterskänka skulden om ett särskilt program lagts upp för den bidragsskyldiges rehabilitering och programmet följs.

Försäkringskassan bör på ansökan av den bidragsskyldige delvis efterskänka skulden, när den bidragsskyldige med hänsyn till ekonomiska förhållanden har beviljats anstånd enligt 19 kap. 40 och 41 §§ socialförsäkringsbalken och har haft anstånd under en sammanhängande tid av minst tre år. Den skuld som den bidragsskyldige då bör slippa betala är skillnaden mellan fastställt betalningsbelopp och vad beloppet blir, beräknat med utgångspunkt i den taxerade inkomsten för det aktuella anståndsåret enligt reglerna i 19 kap. 10, 11, 13–17, 27 §§ socialförsäkringsbalken.

Om eftergift beviljas för betalningsskyldighet som avser tid före den dag då faderskapet fastställdes bör eftergiften även omfatta sådana inbetalningar som gjorts mellan ansökan och beslut om eftergift, under förutsättning att dessa avräknats på den tid som omfattas av eftergiftsbeslutet.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2000:1) om bosättnings- och arbetsbaserad försäkring;

FKAR 2010:8

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar i fråga om Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2000:1) om bosättnings- och arbetsbaserad försäkring

dels att de allmänna råden till 2 kap. 1 § socialförsäkringslagen (1999:799) ska avse 5 kap. 3 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 3 kap. 6 § respektive 4 kap. 4 § socialförsäkringslagen (1999:799) ska avse 6 kap. 8 § respektive 5 kap. 18 § socialförsäkringsbalken.

Till socialförsäkringsbalken

5 kap. 3 §

Innehållet i bestämmelsen

En i Sverige bosatt person som lämnar landet ska fortfarande anses vara bosatt här om utlandsvistelsen kan antas vara längst ett år.

Allmänna råd

Vid bedömningen av utlandsvistelsens längd bör hänsyn inte tas till att en person kan komma att göra tillfälliga besök i Sverige som kan medföra att utlandsvistelsen blir kortare än ett år.

En person som vistas regelbundet utomlands sammanlagt mer än halva året bör inte anses vara bosatt i Sverige även om varje vistelse kan antas vara kortare än ett år.

Den som på grund av arbetsförhållanden vistas regelbundet utomlands mer än halva året bör anses vara bosatt i Sverige. En förutsättning är att han eller hon inte har starkare anknytning till något annat land. Detta kan vara fallet när någon regelbundet arbetar mer än sex månader i följd per år i ett och samma land.

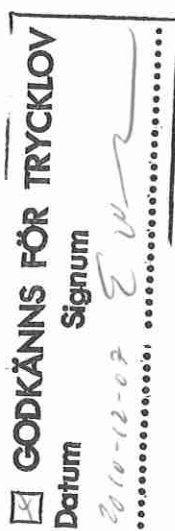
6 kap. 8 §

Innehållet i bestämmelsen

Försäkringen upphör enligt bestämmelsens andra stycke att gälla tre månader efter den dag då arbetet har upphört av någon annan anledning än ledighet för semester, ferier eller motsvarande uppehåll (efterskyddstid).

Allmänna råd

Tjänstledighet utan lön bör inte ses som sådant uppehåll som kan jämföras med semester, ferier eller motsvarande uppehåll.

5 kap. 18 §

Innehållet i bestämmelsen

I vissa fall kan en person ansöka om fortsatt utbetalning av förmån under utlandsvistelse. Det gäller i situationer då det skulle vara uppenbart oskäligt att dra in förmånen.

Allmänna råd

Situationer då det kan anses vara uppenbart oskäligt att dra in en förmån bör vara sådana som den enskilde inte själv kan påverka. Det kan röra sig om sjukdom, naturkatastrof, krigshandlingar och transporthinder t.ex. flygstrejk.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om närståendepenning;

FKAR 2010:22

beslutade den 3 december 2011.

Försäkringskassan beslutar om följande allmänna råd.

Till socialförsäkringsbalken

47 kap. 3 §

Innehållet i bestämmelsen

En närstående som vårdar någon som är svårt sjuk har rätt till ersättning för tid då hon eller han avstår från förvärvsarbete i samband med vården.

Allmänna råd

Närståendepenning bör betalas ut när en person måste avstå från förvärvsarbete för att få sitt behov av dygnsvila tillgodosett när hon eller han vårdar en svårt sjuk närstående. Det kan finnas behov av dygnsvila såväl före som efter ett skift eller arbetspass.

Närståendepenning bör även betalas ut för en dag då en vårdare är kompensationsledig. En förutsättning för rätt till närståendepenning bör dock vara att ledigheten hos arbetsgivaren byts ut mot ledighet för vård av närstående.

En dag då en försäkrad går miste om ersättning från arbetslöshetskassa på grund av vård av en svårt sjuk närstående bör likställas med en dag då hon eller han avstår från förvärvsarbete av samma orsak.

47 kap. 14 §

Innehållet i bestämmelsen

Närståendepenning betalas ut med ett belopp som motsvarar vårdarens sjukpenning på normalnivån enligt 28 kap. socialförsäkringsbalken.

Allmänna råd

När närståendepenning beräknas för en person, som tagit emot barn under arton år i hemmet som fosterbarn och får ersättning för detta, bör Försäkringskassan bortse från den del av SGI:n som grundar sig på ersättningen för fosterbarnsvården.

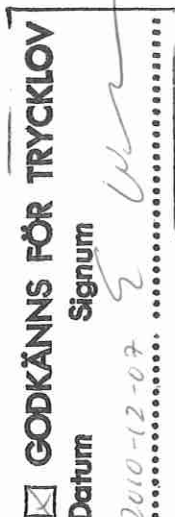
Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

Genom dessa allmänna råd upphävs Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2003:1) om ersättning och ledighet för närståendevård.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

FKAR 2010:22

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om omprövning och ändring;

FKAR 2010:7

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar om följande allmänna råd.

Till socialförsäkringsbalken

113 kap. 7 § första stycket

Innehållet i bestämmelsen

Ett beslut av Försäkringskassan enligt denna balk ska omprövas av Försäkringskassan, om det skriftligen begärs av en enskild som beslutet angår och beslutet inte har meddelats med stöd av 113 kap. 3 § socialförsäkringsbalken.

Allmänna råd

Omprövning av beslut bör göras inom sex veckor från det att omprövning begärdes, om inte särskilda skäl föranleder annat.

113 kap. 10 § första stycket

Innehållet i bestämmelsen

Försäkringskassans beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Allmänna råd

Har ett beslut överklagats bör Försäkringskassan pröva om det beslut som begäran avser ska ändras enligt 113 kap. 3 § socialförsäkringsbalken.

113 kap. 19 §

Innehållet i bestämmelsen

En begäran om omprövning av Försäkringskassans beslut enligt 113 kap. 7 § socialförsäkringsbalken ska ha kommit in till Försäkringskassan inom två månader från den dag då den enskilde fick del av beslutet.

Allmänna råd

I samband med beslut om avvisning på grund av att en begäran om omprövning kommit in för sent bör Försäkringskassan pröva om det beslut som begäran avser ska ändras enligt 113 kap. 3 § socialförsäkringsbalken.

☒ GODKÄNNES FÖR TRYCKLOV	
Datum	Signum
2010-12-07	
.....	

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

Genom dessa allmänna råd upphävs Riksförsäkringsverkets allmänna råd (2001:4) om omprövning och ändring enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Lindmark Jenny (4100)

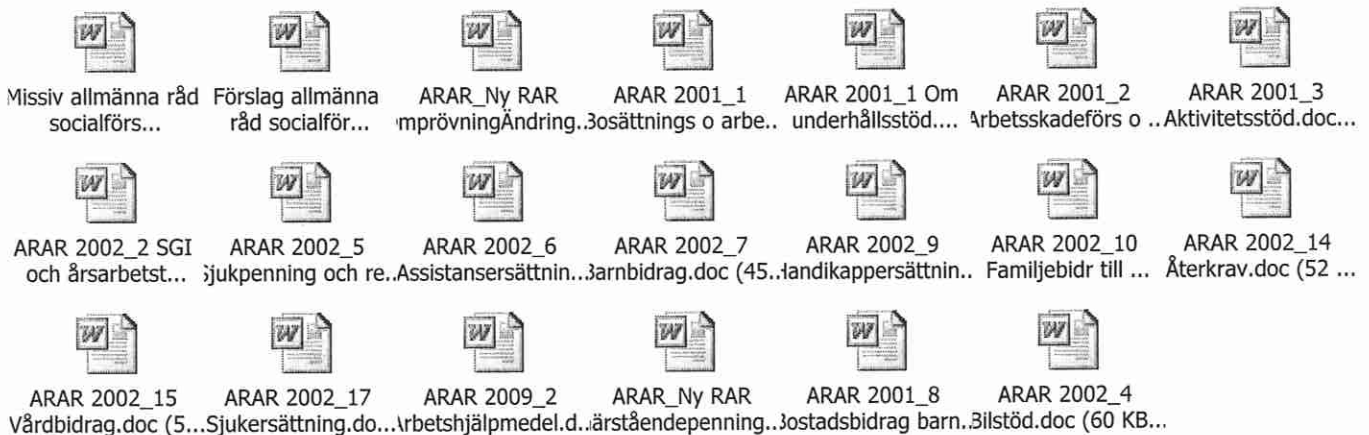

Från: Lindmark Jenny (4100)
Skickat: den 25 november 2010 16:39
Till: F4100 Avdelningsföredragning
Ämne: Underlag föredragning allmänna råd

Bifogade filer: Missiv allmänna råd socialförsäkringsbalken.doc; Förslag allmänna råd socialförsäkringsbalken.doc; ARAR_Ny RAR OmprövningÄndring.doc; ARAR 2001_1 Bosättnings o arbetsbaserad försäkr.doc; ARAR 2001_1 Om underhållsstöd.doc; ARAR 2001_2 Arbetskadeförs o statl personskadeskydd.doc; ARAR 2001_3 Aktivitetsstöd.doc; ARAR 2002_2 SGI och årsarbetstid.doc; ARAR 2002_5 Sjukpenning och rehabersättning.doc; ARAR 2002_6 Assistansersättning.doc; ARAR 2002_7 Barnbidrag.doc; ARAR 2002_9 Handikappersättning.doc; ARAR 2002_10 Familjebidr till totalförsvarspliktiga.doc; ARAR 2002_14 Återkrav.doc; ARAR 2002_15 Vårdbidrag.doc; ARAR 2002_17 Sjukersättning.doc; ARAR 2009_2 Arbetshjälpmedel.doc; ARAR_Ny RAR närståendepenning.doc; ARAR 2001_8 Bostadsbidrag barnfamiljer.doc; ARAR 2002_4 Bilstöd.doc

Hej

Här kommer underlag till ärendet om ändringar i allmänna råd maa socialförsäkringsbalkens införande.

Med vänlig hälsning
Jenny Lindmark

Försäkringskassan
Jenny Lindmark
Stabsjurist
Huvudkontoret - Juridikstaben
E-post: jenny.lindmark@forsakringskassan.se
Telefon: 010-1169569 Växel: 08- 786 90 00
Postadress: 103 51 Stockholm
www.forsakringskassan.se

Avdelnings-/stabschefer

Avser punkt vid
föredragning för avdelnings-/stabschefer
2010-12-03

Föredragande: Jenny Lindmark

Sammanfattning

Socialförsäkringsbalken träder ikraft den 1 januari 2011 och ersätter ungefär 30 av de nu gällande lagarna inom socialförsäkringen. Med anledning av detta behöver vissa redaktionella ändringar i form av nya laghänvisningar och begrepp göras i Försäkringskassans allmänna råd. Inga ändringar i sak föreslås.

Beredning

Ärendet har beretts i samråd med alla berörda sakenheter på Försäkringsprocesser samt med Juridikstaben. Beredning har även skett med Pensionsmyndigheten.

Förslag till beslut

Beslut enligt förslag.

Förslaget:

Socialförsäkringsbalken träder ikraft den 1 januari 2011 och ersätter ungefär 30 av de nu gällande lagarna inom socialförsäkringen. Med anledning av detta behöver vissa redaktionella ändringar i form av nya laghänvisningar och begrepp göras i Försäkringskassans allmänna råd. Inga ändringar i sak föreslås.

Försäkringskassan föreslår följande.

Att dessa allmänna råd ska ändras:

1. Försäkringskassans allmänna råd (FKAR 2009:2) om arbetshjälpmedel
2. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:17) om sjukersättning och aktivitetsersättning
3. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:15) om vårdbidrag
4. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:14) om återkrav
5. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:10) om familjebidrag till totalförsvarspliktiga
6. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:9) om handikappersättning
7. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:7) om barnbidrag
8. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:6) om assistansersättning
9. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:5) om sjukpenning och rehabiliteringsersättning
10. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:4) om bilstöd till personer med funktionshinder
11. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:2) om sjukpenninggrundande inkomst och årsarbetstid
12. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (2001:8) om bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomar

13. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (2001:3) om aktivitetsstöd enligt förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd
14. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2001:2) om arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd
15. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2001:1) om underhållsstöd
16. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2000:1) om bosättnings- och arbetsbaserad försäkring

Att dessa allmänna råd ska upphävas och ersättas av nya:

1. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2003:1) om ersättning och ledighet för närståendevård (ersätts av Försäkringskassans allmänna råd om närståendepenning).
2. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2001:4) om omprövning och ändring enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring (ersätts av Försäkringskassans allmänna råd om omprövning och ändring).

Att dessa allmänna råd ska upphävas utan att ersättas av nya:

1. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:16) om bostadstillägg till pensionärer
2. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2001:7) om socialförsäkringsnämnder

Vilka som har deltagit i arbetet:

I arbetet med de allmänna råden har alla berörda sakenheter på Försäkringsprocesser samt Juridikstaben deltagit.

Förslag till ändringar bifogas.

Jenny Lindmark
Juridikstaben

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om omprövning och ändring;

FKAR XXXX:YY

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar om följande allmänna råd.

Till socialförsäkringsbalken

113 kap. 7 § första stycket

Innehållet i bestämmelsen

Ett beslut av Försäkringskassan enligt denna balk ska omprövas av Försäkringskassan, om det skriftligen begärs av en enskild som beslutet angår och beslutet inte har meddelats med stöd av 113 kap. 3 § socialförsäkringsbalken.

Allmänna råd

Omprövning av beslut bör göras inom sex veckor från det att omprövning begärdes, om inte särskilda skäl föranleder annat.

113 kap. 10 § första stycket

Innehållet i bestämmelsen

Försäkringskassans beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Allmänna råd

Har ett beslut överklagats bör Försäkringskassan pröva om det beslut som begäran avser ska ändras enligt 113 kap. 3 § socialförsäkringsbalken.

113 kap. 19 §

Innehållet i bestämmelsen

En begäran om omprövning av Försäkringskassans beslut enligt 113 kap. 7 § socialförsäkringsbalken ska ha kommit in till Försäkringskassan inom två månader från den dag då den enskilde fick del av beslutet.

Allmänna råd

I samband med beslut om avvísning på grund av att en begäran om omprövning kommit in för sent bör Försäkringskassan pröva om det beslut som begäran avser ska ändras enligt 113 kap. 3 § socialförsäkringsbalken.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

Genom dessa allmänna råd upphävs Riksförsäkringsverkets allmänna råd (2001:4) om omprövning och ändring enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

RAR XXXX:YY

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2000:1) om bosättnings- och arbetsbaserad försäkring;

FKAR 2010:X

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar i fråga om Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2000:1) om bosättnings- och arbetsbaserad försäkring

dels att de allmänna råden till 2 kap. 1 § socialförsäkringslagen (1999:799) ska avse 5 kap. 3 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 3 kap. 6 § respektive 4 kap. 4 § socialförsäkringslagen (1999:799) ska avse 6 kap. 8 § respektive 5 kap. 18 § socialförsäkringsbalken.

Till socialförsäkringsbalken

5 kap. 3 §

Innehållet i bestämmelsen

En i Sverige bosatt person som lämnar landet ska fortfarande anses vara bosatt här om utlandsvistelsen kan antas vara längst ett år.

Allmänna råd

Vid bedömningen av utlandsvistelsens längd bör hänsyn inte tas till att en person kan komma att göra tillfälliga besök i Sverige som kan medföra att utlandsvistelsen blir kortare än ett år.

En person som vistas regelbundet utomlands sammanlagt mer än halva året bör inte anses vara bosatt i Sverige även om varje vistelse kan antas vara kortare än ett år.

Den som på grund av arbetsförhållanden vistas regelbundet utomlands mer än halva året bör anses vara bosatt i Sverige. En förutsättning är att han eller hon inte har starkare anknytning till något annat land. Detta kan vara fallet när någon regelbundet arbetar mer än sex månader i följd per år i ett och samma land.

6 kap. 8 §

Innehållet i bestämmelsen

Försäkringen upphör enligt bestämmelsens andra stycke att gälla tre månader efter den dag då arbetet har upphört av någon annan anledning än ledighet för semester, ferier eller motsvarande uppehåll (efterskyddstid).

Allmänna råd

Tjänstledighet utan lön bör inte ses som sådant uppehåll som kan jämföras

FKAR 2010:X med semester, ferier eller motsvarande uppehåll.

5 kap. 18 §

Innehållet i bestämmelsen

I vissa fall kan en person ansöka om fortsatt utbetalning av förmån under utlandsvistelse. Det gäller i situationer då det skulle vara uppenbart oskäligt att dra in förmånen.

Allmänna råd

Situationer då det kan anses vara uppenbart oskäligt att dra in en förmån bör vara sådana som den enskilde inte själv kan påverka. Det kan röra sig om sjukdom, naturkatastrof, krigshandlingar och transporthinder t.ex. flygstrejk.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2001:1) om underhållsstöd;

FKAR XXXX:YY

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar i fråga om Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2001:1) om underhållsstöd.

dels att de allmänna råden till 3 § första stycket lagen (1996:1030) om underhållsstöd ska avse 17 kap. 3 § och 18 kap. 4 § socialförsäkringsbalken,

dels att de allmänna råden till 3 § andra stycket respektive 32 och 33 §§ lagen (1996:1030) om underhållsstöd ska avse 18 kap. 2 § respektive 19 kap. 40 och 41 §§ socialförsäkringsbalken samt att beskrivningen av innehållet i bestämmelserna och de allmänna råden ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 35 § lagen (1996:1030) om underhållsstöd ska avse 19 kap. 45 och 46 §§ socialförsäkringsbalken samt att beskrivningen av innehållet i bestämmelserna och de allmänna råden ska ha följande lydelse.

Till socialförsäkringsbalken

17 kap. 3 § och 18 kap. 4 § socialförsäkringsbalken

Innehållet i bestämmelserna

För rätt till underhållsstöd ska barnet bo och vara folkbokfört hos en av föräldrarna (boförälder) och boföräldern måste bo här i landet. Om barnet är under 18 år ska boföräldern vara vårdnadshavare.

Allmänna råd

Barn som fullgör obligatorisk skolgång utomlands och som återvänder till boföräldern i Sverige vid längre lov eller uppehåll i undervisningen bör anses vara bosatt i Sverige. Detta bör gälla även vid skolgång före sju eller efter sexton års ålder om denna är obligatorisk i landet, där barnet går i skola.

Barn som studerar utomlands och uppbär studiestöd enligt 2 kap. studiestödslagen (1999:1395) bör anses vara bosatt i Sverige om det återvänder till boföräldern i Sverige vid längre lov eller uppehåll i undervisningen.

18 kap. 2 § socialförsäkringsbalken

Innehållet i bestämmelsen

Rätt till underhållsstöd finns också om föräldrarna inte bor tillsammans och barnet har växelvist boende.

Allmänna råd

Vid bedömningen av om det föreligger växelvist boende bör hela den faktiska vistelsetiden hos den bidragsskyldige räknas in, det vill säga även delar av den första och den sista dagen av vistelsen beaktas. Det innebär att en

enda övernattningsleder till att del av två dagar räknas med. Även del av dagar utan övernattningsleder bör beaktas.

19 kap. 40 och 41 §§ socialförsäkringsbalken

Innehållet i bestämmelserna

Försäkringskassan får på ansökan av den bidragsskyldige helt eller delvis bevilja anstånd med att fullgöra betalningsskyldigheten. Ett beslut om anstånd gäller för högst ett år.

Försäkringskassan får också medge anstånd med betalningen med hänsyn till den bidragsskyldiges personliga eller ekonomiska förhållanden eller andra särskilda förhållanden.

Allmänna råd

Försäkringskassan bör begränsa ett beslut om anstånd till att gälla längst till och med närmast kommande januari månad då nytt betalningsbelopp fastställs.

Försäkringskassan bör medge anstånd om betalningsskyldigheten pressar den bidragsskyldige så hårt att det får en stark negativ effekt på hans eller hennes psykiska hälsotillstånd. Detta gäller under förutsättning att det styrks genom ett medicinskt underlag och att anståndet faktiskt medför en lättnad i hans eller hennes samlade betalningsskyldigheter.

19 kap. 45 och 46 §§ socialförsäkringsbalken

Innehållet i bestämmelserna

Försäkringskassan får på eget initiativ eller på ansökan av den bidragsskyldige helt eller delvis efterge statens fordran avseende betalningsskyldighet och ränta, om det finns synnerliga skäl med hänsyn till den bidragsskyldiges personliga eller ekonomiska förhållanden.

Har faderskap till ett barn fastställts genom bekräftelse eller dom och har betalningsskyldighet beslutats för tid före den dag då faderskapet fastställdes får Försäkringskassan på ansökan av den bidragsskyldige helt eller delvis efterge statens fordran för denna tid om det finns synnerliga skäl.

Allmänna råd

När den bidragsskyldige genomgår rehabilitering bör Försäkringskassan helt eller delvis efterskänka skulden om ett särskilt program lagts upp för den bidragsskyldiges rehabilitering och programmet följs.

Försäkringskassan bör på ansökan av den bidragsskyldige delvis efterskänka skulden, när den bidragsskyldige med hänsyn till ekonomiska förhållanden har beviljats anstånd enligt 19 kap. 40 och 41 §§ socialförsäkringsbalken och har haft anstånd under en sammanhängande tid av minst tre år. Den skuld som den bidragsskyldige då bör slippa betala är skillnaden mellan fastställt betalningsbelopp och vad beloppet blir, beräknat med utgångspunkt i den taxerade inkomsten för det aktuella anståndsåret enligt reglerna i 19 kap. 10, 11, 13–17, 27 §§ socialförsäkringsbalken.

Om eftergift beviljas för betalningsskyldighet som avser tid före den dag då faderskapet fastställdes bör eftergiften även omfatta sådana inbetalningar som gjorts mellan ansökan och beslut om eftergift, under förutsättning att dessa avräknats på den tid som omfattas av eftergiftsbeslutet.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2001:2) om arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd;

FKAR XXXX:YY

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar i fråga om Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2001:2) om arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd

dels att de allmänna råden till 3 kap. 3 § respektive 6 kap. 8 § fjärde stycket lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring ska avse 40 kap. 11 § respektive 106 kap. 18 och 20 §§ socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelserna ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 3 kap. 4 § respektive 8 kap. 3 § andra stycket lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring ska avse 40 kap. 4 och 5 §§ respektive 112 kap. 2 § socialförsäkringsbalken samt att beskrivningen av innehållet i bestämmelserna och de allmänna råden ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 10 § lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd ska avse 43 kap. 8 § socialförsäkringsbalken samt att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen och det allmänna rådet ska ha följande lydelse.

Till socialförsäkringsbalken

40 kap. 4 och 5 §§

Innehållet i bestämmelserna

4 § En försäkrad som beviljas ersättning för inkomstförlust till följd av arbetsskada har rätt till arbetsskadesjukpenning för inkomstförlust som avser två sjukdagar. För en sjukdag motsvarar sjukpenningen kvoten mellan

- 80 procent av det livränteunderlag enligt 41 kap. socialförsäkringsbalken som gäller vid tiden för beslut och

- 365.

5 § Om den försäkrade kan visa att han eller hon har haft fler än två sjukdagar med inkomstförlust under sjukdomsperioder till följd av arbetsskada har han eller hon rätt till arbetsskadesjukpenning för dessa ytterligare dagar. För en sjukdag motsvarar sjukpenningen 80 procent av den faktiska inkomstförlusten, dock högst vad den försäkrade fått för en sjukdag enligt 4 §.

Allmänna råd

Om en försäkrad begär ersättning för fler än två sjukdagar (karensdagar) bör de två första sjukdagarna under sjukdomsperioder till följd av arbetsskadan, vara de som ersätts enligt 4 §.

Om en försäkrad beviljas arbetsskadesjukpenning bör livränteunderlaget

beräknas med ledning av den inkomst som ligger till grund för beräkningen av sjukpenningen.

40 kap. 11 §

Innehållet i bestämmelsen

Vid arbetsskada ersätter arbetsskadeförsäkringen nödvändiga kostnader för bl.a. särskilda hjälpmedel i den utsträckning ersättning inte betalas enligt de bestämmelser som gäller vid annan sjukdom.

Allmänna råd

Försäkringskassan bör endast ersätta kostnaden för sådana särskilda hjälpmedel som är avsedda att ersätta förlorade kroppsfunktioner och som skall användas i den dagliga livsföringen.

43 kap. 8 §

Innehållet i bestämmelsen

Ersättning enligt statligt personskadeskydd lämnas vid sjukdom och bestående nedsättning av arbetsförmågan. Därvid tillämpas 40 och 41 kap. samt 42 kap. 2–6 §§ socialförsäkringsbalken, om inte annat följer av 43 kap. 9–21 §§ socialförsäkringsbalken.

Allmänna råd

De allmänna råden till 40 kap. 4, 5 och 11 §§ samt 106 kap. 18 och 20 §§ socialförsäkringsbalken bör även tillämpas i ärenden enligt statligt personskadeskydd.

106 kap. 18 och 20 §§

Innehållet i bestämmelserna

Försäkringskassan får medge en nära anhörig, som för sitt uppehälle är beroende av den försäkrade, rätt att helt eller delvis uppbära livränta som enligt 106 kap. 18 och 20 §§ socialförsäkringsbalken annars inte skall utges.

Allmänna råd

Om den nära anhöriges inkomster (inklusive egna tillgångar och socialförsäkringsförmåner) efter skatt understiger det belopp som framgår av Riksskatteverkets årligen utgivna allmänna råd om bestämmande av förbehållsbelopp vid utmätning av lön m.m., bör han eller hon anses vara beroende av den försäkrade för sitt uppehälle.

Vid bedömningen av en nära anhörigs behov av hela eller del av den tillfälligt indragna livräntan bör vägledning hämtas från nämnda allmänna råd. Beloppet (efter skatt) som utbetalas till den anhörige bör tillsammans med den anhöriges egna inkomster inte understiga det förbehållsbelopp som framräknas på sätt som framgår av nämnda allmänna råd. Det bör dock inte överstiga hela den tillfälligt indragna livräntan.

112 kap. 2 §

Innehållet i bestämmelsen

För tid till dess att ett ärende har avgjorts får Försäkringskassan besluta i fråga om ersättning, om

1. det inte utan betydande dröjsmål kan avgöras om rätt till ersättning före-

ligger,

2. det är sannolikt att sådan rätt föreligger, och

3. det är av väsentlig betydelse för den som begär ersättningen.

RAR XXXX:YY

Ett beslut enligt första stycket får meddelas även när det står klart att rätt till ersättning föreligger men ersättningens belopp inte kan bestämmas utan betydande dröjsmål.

Allmänna råd

Försäkringskassan bör inte genom ett interimistiskt beslut bevilja ersättning från arbetsskadeförsäkringen för längre tid än tre månader om inte särskild utredning måste avvaktas. Ett nytt interimistiskt beslut bör därefter endast fattas om det inträffar omständigheter som Försäkringskassan inte kan påverka.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (2001:3) om aktivitetsstöd enligt förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd

FKAR XXXX:YY

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar i fråga om Riksförsäkringsverkets allmänna råd (2001:3) om aktivitetsstöd enligt förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd

dels att beskrivningen av innehållet i 8 § 1 och 2 förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 8 § 1 och 2 samma förordning ska ha följande lydelse.

8 § 1 och 2

Innehållet i bestämmelsen

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning lämnas även vid frånvaro från aktiviteter, om frånvaron beror på

1. sjukdom, med undantag för karensdagen enligt 9 §, sedan deltagaren anmält sjukdomen till Försäkringskassan,
2. tillfällig vård av barn i samma omfattning som deltagaren har rätt till tillfällig föräldrapenning enligt 13 kap. socialförsäkringsbalken.

Allmänna råd

Aktivitetsstöd bör lämnas vid frånvaro på grund av sjukdom eller tillfällig vård av barn då deltagaren vistas utomlands under förutsättning att deltagaren uppfyller villkoren för att vara berättigad till sjukpenning eller tillfällig föräldrapenning enligt 6 kap. 15 § socialförsäkringsbalken.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:2) om sjukpenninggrundande inkomst och årsarbetstid;

FKAR XXXX:YY

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar i fråga om Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:2) om sjukpenninggrundande inkomst och årsarbetstid

dels att de allmänna råden till 3 kap. 2 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring ska avse 25 kap. 2 § socialförsäkringsbalken,

dels att de allmänna råden till 3 kap. 2 b § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring ska avse 25 kap. 25 och 26 §§ socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelserna ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 3 kap. 5 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring ska avse 26 kap. 6 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att det allmänna rådet till 3 kap. 5 § tredje stycket 4 lagen (1962:381) om allmän försäkring ska avse 26 kap. 14 § socialförsäkringsbalken samt att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen och det allmänna rådet till bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 3 kap. 5 § tredje stycket 5 lagen (1962:381) om allmän försäkring ska avse 26 kap. 15 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 3 kap. 6 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring ska avse 110 kap. 13 § första stycket socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse.

Till socialförsäkringsbalken

25 kap. 2 §

Innehållet i bestämmelsen

Sjukpenninggrundande inkomst är den årliga inkomst i pengar som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete antingen

1. som arbetstagare i allmän eller enskild tjänst (inkomst av anställning),
eller
2. på annan grund (inkomst av annat förvärvsarbete)

Allmänna råd

RAR XXXX:YY Om det på grund av att inkomsterna från anställningen är oregelbundna blir svårt att bedöma vilken inkomst en försäkrad kan antas komma att få, bör den sjukpenninggrundande inkomsten beräknas med ledning av ett genomsnitt av tidigare inkomster från anställningen. Hur lång period som kan beaktas vid sådan beräkning bör bedömas med ledning av omständigheterna i det enskilda ärendet.

För personer med sjukpenninggrundande inkomst beräknad på inkomster från en pågående anställning bör den sjukpenninggrundande inkomsten beräknas efter den försäkrades faktiska löneförändring som framgår av avtal mellan den försäkrade och dennes arbetsgivare.

För en aktiebolagsdelägare kan sjukpenninggrundande inkomst beräknas efter löneförändring genom en skälighetsbedömning med ledning av de tre senaste årens taxerade löneuttag. En genomsnittsberäkning kan tillämpas om löneuttaget varierat. Om inkomsterna gradvis stigit kan en trendberäkning vara mer lämplig.

25 kap. 25 och 26 §§

Innehållet i bestämmelserna

Årsarbetstid ska beräknas för en försäkrad som har en sjukpenninggrundande inkomst som helt eller delvis avser anställning. Årsarbetstiden beräknas när den enligt särskilda bestämmelser har betydelse för beräkningen av en förmån.

Årsarbetstiden är det antal timmar eller dagar per år som en försäkrad tills vidare kan antas komma att ha som ordinarie arbetstid eller motsvarande normal arbetstid i sitt förvärvsarbete.

Allmänna råd

I de fall det finns avtal om att ett arbete beräknas ta en viss tid i anspråk, men den försäkrade får utföra arbetet på kortare tid, bör den avtalade arbetstiden användas vid beräkning av årsarbetstiden.

I årsarbetstiden för idrottsutövare eller liknande yrkesgrupper bör ingå

1. träningstid,
2. matchtid eller tävlingstid, och
3. annan tid där den försäkrade får full ekonomisk kompensation.

26 kap. 6 §

Innehållet i bestämmelsen

En ändring av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten ska gälla från och med den dag då anledningen till ändringen uppkom.

Den ändrade sjukpenninggrundande inkomsten får dock läggas till grund för ersättning tidigast från och med den första dagen i den ersättningsperiod som infaller i anslutning till att Försäkringskassan har fått kännedom om inkomständringen.

Allmänna råd

För en person med inkomst av anställning bör dagen för anledning till ändring på grund av löneändring vara den dag då löneavtalet undertecknats. Om den nya lönen har utbetalats utan att ett löneavtal undertecknats bör anledningen till ändringen anses ha uppkommit den första dagen i den månad då en sådan utbetalning gjorts.

Löpande ersättningsperioder med olika slags ersättningar bör ses som olika ersättningsperioder om anledningen till att ersättningarna utbetalas är olika.

Om den årliga inkomst som den försäkrade kan antas komma att få tills vidare har ändrats på grund av att Skatteverket vid taxering beslutat om ny skatterättslig nettointäkt, bör Skatteverkets beslutdag vara den dag anledningen till ändringen uppkommit.

26 kap. 14 §*Innehållet i bestämmelsen*

SGI-skydd gäller under tid då den försäkrade är gravid och avbryter eller inskränker sitt förvärvsarbete tidigast sex månader före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten för födelsen.

Allmänna råd

Att avbryta eller inskränka arbetssökande på grund av graviditet enligt 26 kap. 14 § socialförsäkringsbalken bör jämföras med att avbryta eller inskränka förvärvsarbete. Detta bör endast gälla den som omfattas av SGI-skydd enligt 3 § förordningen (2000:1418) om tillämpningen av vissa skyddsbestämmelser för sjukpenninggrundande inkomst.

26 kap. 15 §*Innehållet i bestämmelsen*

SGI-skydd gäller under tid då den försäkrade helt eller delvis avstår från förvärvsarbete för vård av barn, om den försäkrade är förälder till barnet eller likställs med förälder enligt 1 § föräldraledighetslagen (1995:584) och barnet inte fyllt ett år.

Det som föreskrivs i första stycket gäller även vid adoption av barn som inte fyllt tio år eller vid mottagande av sådant barn i avsikt att adoptera det, om mindre än ett år förflutit sedan den försäkrade fick barnet i sin vård.

Allmänna råd

Enligt rättspraxis fortsätter SGI-skyddet att gälla även efter barnets ettårsdag om den försäkrade i oavbruten följd är helt eller delvis ledig från förvärvsarbete och under den tiden får föräldrapenning.

För att kunna anses vara ledig i oavbruten följd från förvärvsarbete för vård av barn som fyllt ett år bör en försäkrad som är

1. helt ledig från förvärvsarbete ta ut totalt minst fem föräldrapenningdagar per kalendervecka
2. delvis ledig från förvärvsarbete ta ut ett proportionellt färre antal föräldrapenningdagar än den som är helt ledig från förvärvsarbete enligt 1.

RAR XXXX:YY

Bedömningen av om uttaget enligt andra stycket 2 motsvarar minskningen i arbetstid bör göras i förhållande till den arbetstid som ligger till grund för den sjukpenninggrundande inkomst som gällde före arbetstidsminskningen. Bedömningen av om uttaget enligt andra stycket 1 och 2 motsvarar minskningen i arbetstid bör göras antingen dag för dag eller över en period av en kalendervecka. När arbetstiden per kalendervecka varierar bör bedömningen i stället göras utifrån den längre schemalagda arbetstidscykel som den försäkrade har vid uttagstillfället.

Uttag av föräldrapenning enligt andra stycket kan göras på sjukpenning-, grund- eller lägstanivå.

110 kap. 13 § första stycket

Innehållet i bestämmelsen

Försäkringskassan ska se till att ärendena blir utredda i den omfattning som deras beskaffenhet kräver.

Allmänna råd

Försäkringskassan bör inte utreda storleken på den sjukpenninggrundande inkomsten när den försäkrade i samband med anmälan av ett ersättningsärende meddelar

1. att inkomsten eller andra omständigheter av betydelse inte har förändrats, eller
2. att inkomsten har förändrats, men både den tidigare registrerade inkomsten och den nya inkomsten är högre än sju och ett halvt prisbasbelopp, eller högre än tio prisbasbelopp när det gäller beräkning av föräldrapenning.

Första stycket 2 gäller inte när den försäkrade har både inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete och fördelningen mellan dessa inkomstslag kan ha förändrats av betydelse för den sjukpenninggrundande inkomsten.

Försäkringskassan bör inte heller utreda storleken på den sjukpenninggrundande inkomsten om en meddelad höjning av en inkomst från anställning anses rimlig. En höjning bör anses som rimlig om

- den inte överstiger tre och en halv procent per år jämfört med senast fastställd sjukpenninggrundande inkomst och
- det vid tidpunkten för ändringen av den sjukpenninggrundande inkomsten har förflutit minst ett år sedan den senast ändrades.

Försäkringskassan bör vidare inte utreda storleken på den sjukpenninggrundande inkomsten om en höjning av en inkomst från anställning överstiger tre och en halv procent per år om höjningen med hänsyn till andra omständigheter är rimlig.

Storleken på den sjukpenninggrundande inkomsten bör, oavsett inkomstslag, alltid utredas om det finns anledning att anta att de meddelade uppgifterna är felaktiga. Utredning bör också ske om det i ärendet finns något an-

nat som tyder på att omständigheter av betydelse för den sjukpenninggrundande inkomsten har förändrats. En sådan omständighet kan exempelvis vara att arbetstiden har minskat i omfattning.

RAR XXXX:YY

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:5) om sjukpenning och rehabiliteringsersättning;

FKAR 2010:4

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar i fråga om Riksförsäkringsverkets allmänna råd (2002:5) om sjukpenning och rehabiliteringsersättning

dels att de allmänna råden till 3 kap. 4 a § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring ska avse 28 kap. 19 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 3 kap. 7 § nionde stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring ska avse 27 kap. 47 § andra stycket socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 3 kap. 7 b § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring ska avse 27 kap. 6 § andra stycket socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 22 kap. 13 § 1 lagen (1962:381) om allmän försäkring ska avse 31 kap. 5 § 1 socialförsäkringsbalken,

dels att de allmänna råden till 4 kap. 5 § första stycket 2 socialförsäkringslagen (1999:799) ska avse 6 kap. 15 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse.

Till socialförsäkringsbalken

6 kap. 15 §

Innehållet i bestämmelsen

För tid då en försäkrad vistas utomlands kan sjukpenning lämnas endast

- om ett ersättningsfall inträffar utomlands medan den försäkrade där utför sådant arbete som ska anses som arbete i Sverige eller
- om Försäkringskassan medger att den försäkrade reser till utlandet.

Allmänna råd

Sjukpenning bör inte betalas ut för avresedagen respektive den dag då den försäkrade kommer tillbaka till Sverige om han eller hon reser utomlands utan Försäkringskassans medgivande.

Med att vistas utomlands bör avses att en försäkrad är utomlands mer än ett

FKAR 2010:X dygn.

27 kap. 6 § andra stycket

Innehållet i bestämmelsen

Som villkor för att sjukpenning ska lämnas vid medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering gäller att den har

- ordinerats av läkare och
- ingår i en av Försäkringskassan godkänd plan.

Allmänna råd

Ett läkarintyg som en läkare utfärdar inför vård utomlands efter beslut av sjukvårdshuvudman bör jämföras med en av Försäkringskassan godkänd plan.

27 kap. 47 § andra stycket

Innehållet i bestämmelsen

Bedömningen av arbetsförmågans nedsättning ska göras i förhållande till högst ett heltidsarbete.

Allmänna råd

Med heltidsarbete bör avses en arbetstid om 40 timmar i veckan om det inte finns kollektivavtal inom arbetsområdet som anger annat.

28 kap. 19 §

Innehållet i bestämmelsen

Om den försäkrade får lön av arbetsgivaren under sjukdom för samma tid som sjukpenningen avser, ska sjukpenningen minskas med det belopp som lönen under sjukdomen överstiger 10 procent av vad den försäkrade skulle ha fått i lön om han eller hon hade arbetat.

Till den del lönen under sjukdom lämnas i förhållande till lön i arbete som för år räknat överstiger den högsta sjukpenninggrundande inkomst som kan beräknas enligt 25 kap. 5 § andra stycket, ska minskning dock endast göras med belopp som överstiger

- 90 procent av lönen i arbete i fråga om sjukpenning på normalnivå och
- 85 procent av lönen i arbete i fråga om sjukpenning på fortsättningsnivå

Allmänna råd

Semesterlön, semesterersättning, uppehållslön, ferielön och avgångsvederlag är exempel på ersättningar som inte bör betraktas som lön i minskningsregelns mening.

31 kap. 5 § 1

Innehållet i bestämmelsen

Den som får rehabiliteringsersättning får behålla ersättningen vid kortvarig ledighet för enskild angelägenhet av vikt.

Allmänna råd

RAR XXXX:YY

Flyttning, allvarligare sjukdomsfall, begravning, bouppteckning och arvskifte inom den egna familjen eller den närmaste släktkretsen är exempel på vad som bör anses vara enskild angelägenhet av vikt.

Vid ledighet på grund av flyttning bör ledighet beviljas med en dag.

I övriga fall bör ledighet beviljas för högst tio kalenderdagar per år.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:6) om assistansersättning;

FKAR XXXX:YY

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar i fråga om Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:6) om assistansersättning

dels att de allmänna råden till 3 § första stycket lagen (1993:389) om assistansersättning ska avse 51 kap. 3 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 3 § fjärde stycket lagen (1993:389) om assistansersättning ska avse 51 kap. 2 § socialförsäkringsbalken,

dels att de allmänna råden till 4 § första stycket lagen (1993:389) om assistansersättning ska avse 106 kap. 24 § socialförsäkringsbalken samt att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen och de allmänna råden ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 4 § andra stycket lagen (1993:389) om assistansersättning ska avse 106 kap. 25 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 8 § första stycket och 10 § andra stycket lagen (1993:389) om assistansersättning ska avse 112 kap. 2 § respektive 51 kap. 11 § andra stycket socialförsäkringsbalken samt att beskrivningen av innehållet i bestämmelserna och de allmänna råden ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 11 § lagen (1993:389) om assistansersättning ska avse 51 kap. 17 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 17 § andra stycket lagen (1993:389) om assistansersättning ska avse 112 kap. 5 § socialförsäkringsbalken samt att beskrivningen av innehållet i bestämmelserna och de allmänna råden ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 5 a § förordningen (1993:1091) om assistansersättning ska ha följande lydelse,

dels att beskrivningen av innehållet i 7 § förordningen (1993:1091) om assistansersättning ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 11 § förordningen (1993:1091) om assistansersättning ska avse 51 kap. 19 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 7 § tredje stycket Riksförsäkringsverkets föreskrifter (1993:24) om assistansersättning ska avse 7 § fjärde stycket Riksförsäkringsverkets föreskrifter (1993:24) om assistansersättning,

dels att beskrivningen av innehållet i 10 § tredje stycket Riksförsäkringsverkets föreskrifter (1993:24) om assistansersättning ska ha följande lydelse,

dels att beskrivningen av innehållet i 13 § femte stycket Riksförsäkringsverkets föreskrifter (1993:24) om assistansersättning och de allmänna råden ska ha följande lydelse.

Till socialförsäkringsbalken

51 kap. 2 §

Innehållet i bestämmelsen

Personlig assistans avser ett personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov).

Allmänna råd

Hjälp med måltider bör – utöver hjälp med själva intagandet av föda – även anses innefatta hjälp med att ställa i ordning före och efter måltiden. Det innebär t.ex. att hjälp med uppvärmning och liknande räknas till de grundläggande behoven liksom hjälp med att plocka bort efter måltiden.

Hjälpinsatser av tillsynskaraktär i allmänhet bör inte ingå i de grundläggande behoven.

51 kap. 3 §

Innehållet i bestämmelsen

För rätt till assistansersättning krävs att den försäkrade behöver personlig assistans i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan för sådana grundläggande behov som avses i 9 a § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Allmänna råd

Den tid de personliga assistenterna använder för gemensamma träffar för genomgång och information bör inte räknas med när Försäkringskassan beviljar assistanstimmar.

51 kap. 11 § andra stycket

Innehållet i bestämmelsen

Om det finns särskilda skäl kan ersättning till en försäkrad efter ansökan lämnas med ett högre belopp än schablonbeloppet. Ersättningen får dock inte överstiga schablonbeloppet med mer än 12 procent.

Allmänna råd

Som utgångspunkt för hur schablonbeloppet lämpligen kan fördelas på olika

kostnader bör löne- och lönebikostnader svara för 87 procent av schablonbeloppet och övriga kostnader för 13 procent.

RAR XXXX:YY

Som ledning för bedömningen av övriga kostnader vid förhöjt schablonbelopp bör följande ungefärliga procentsatser användas:

- 5-8 procent för administrationskostnader,
- 2-3 procent för utbildningsomkostnader,
- 1-2 procent för assistansomkostnader och
- 1-2 procent för arbetsmiljöinsatser och personalomkostnader.

Med särskilda skäl bör avses behov av assistansinsatser som medför förhöjda kostnader för den försäkrade. Till exempel bör kostnaden för arbete på obekvämt arbetstid anses utgöra särskilda skäl för att bevilja ett högre belopp än schablonbeloppet om mer än hälften av assistanstimmarna är förlagda till obekvämt arbetstid.

51 kap. 17 §

Innehållet i bestämmelsen

Om den försäkrade har fått biträde av personlig assistent genom kommunen får Försäkringskassan besluta att assistansersättningen ska betalas ut till kommunen i den utsträckning som den motsvarar avgiften till kommunen för sådan hjälp.

Allmänna råd

Försäkringskassan bör besluta att assistansersättningen ska betalas ut till kommunen om kommunen sedan tidigare står för kostnaden för personlig assistans enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

51 kap. 19 §

Innehållet i bestämmelsen

Försäkringskassan får på begäran av den försäkrade besluta att assistansersättningen ska betalas ut till någon annan enskild person, en juridisk person eller en kommun.

Allmänna råd

Försäkringskassan bör inte åta sig att betala ut assistansersättningen till fler än en betalningsmottagare.

106 kap. 24 §

Innehållet i bestämmelsen

Assistansersättning lämnas inte för tid när den funktionshindrade

1. vårdas på en institution som tillhör staten, en kommun eller ett landsting,
2. vårdas på en institution som drivs med bidrag från staten, en kommun eller ett landsting,
3. bor i en gruppboende, eller
4. vistas i eller deltar i barnomsorg, skola eller daglig verksamhet enligt 9 § 10 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Allmänna råd

Med skola enligt socialförsäkringsbalken bör avses sådan utbildning som

ingår i det allmänna skolväsendet. Däremot bör inte till exempel folkhögskola, Statens skola för vuxna samt universitet räknas som skola.

Inför planerad flyttning från en institution bör Försäkringskassan fatta beslut med förbehåll att beslutet gäller under förutsättning att den försäkrade faktiskt flyttar från institutionen i fråga. På motsvarande sätt bör beslut kunna fattas vid flyttning från en gruppbostad.

106 kap. 25 §

Innehållet i bestämmelsen

Om det finns särskilda skäl kan assistansersättning lämnas bland annat under tid när den funktionshindrade vårdas på sjukhus under en kortare tid.

Allmänna råd

Som kortare tid för vård på sjukhus bör räknas en tid på högst fyra veckor.

112 kap. 2 §

Innehållet i bestämmelsen

För tid till dess att ett ärende har avgjorts får Försäkringskassan besluta i fråga om ersättning, om

1. det inte utan betydande dröjsmål kan avgöras om rätt till ersättning föreligger,
2. det är sannolikt att sådan rätt föreligger, och
3. det är av väsentlig betydelse för den som begär ersättningen.

Ett beslut enligt första stycket får meddelas även när det står klart att rätt till ersättning föreligger men ersättningens belopp inte kan bestämmas utan betydande dröjsmål.

Allmänna råd

Assistansersättningen bör anses vara av väsentlig betydelse för den försäkrade, om det inte finns särskilda omständigheter som talar mot detta. Även om kommunen beslutat om att lämna ersättning för personlig assistans enligt 9 § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade i avvaktan på Försäkringskassans beslut, bör assistansersättningen anses vara av väsentlig betydelse.

112 kap. 5 §

Innehållet i bestämmelsen

En myndighets eller en allmän förvaltningsdomstols beslut enligt denna balk ska gälla omedelbart, om inget annat föreskrivs i beslutet eller bestäms av en domstol som har att pröva beslutet.

Allmänna råd

Om den försäkrade behöver tid att ordna sitt stödbehov på annat sätt bör ett beslut om att inte längre betala ut assistansersättning gälla från en senare tidpunkt, dock senast från och med den tredje månaden efter den då beslutet fattades.

För den som själv anställer sina personliga assistenter och är skyldig att betala lön under de personliga assistenternas uppsägningstid bör ett beslut om

att inte längre betala ut assistansersättning gälla från och med den tidpunkt då uppsägningstiden upphör. Detta gäller under förutsättning att uppsägningstiden följer av lag.

RAR XXXX:YY

Till förordningen (1993:1091) om assistansersättning

5 a §

Innehållet i bestämmelsen

Med kostnader för personliga assistenter avses

1. löne- och lönebikostnader,
2. assistans- och utbildningsomkostnader,
3. arbetsmiljöinsatser,
4. personalomkostnader och
5. administrationskostnader.

Allmänna råd

Med löne- och lönebikostnader bör avses samtliga lönekostnader och kostnadsersättningar till anställda, lagstadgade sociala avgifter, särskild löneskatt, premier för försäkringar, skattepliktiga förmåner och andra liknande ersättningar och kostnader.

Med assistansomkostnader bör avses kostnader som den försäkrade har för sina personliga assistenter i samband med gemensamma aktiviteter utanför bostaden. Som exempel kan nämnas resekostnader för assistenterna samt inträdesavgifter och liknande kostnader för assistenter vid aktiviteter tillsammans med den försäkrade.

Med utbildningsomkostnader bör avses kostnader för kurser, lärare och föreläsare samt lokaler för utbildning och fortbildning av assistenter och försäkrade. Vidare bör avses kostnader för handledning av assistenter utöver lönekostnader för assistenterna.

Med arbetsmiljöinsatser bör avses kostnader för att stärka arbetet för en god arbetsmiljö för de personliga assistenterna. Som exempel kan nämnas kostnader för hjälpmedel av enklare slag, kostnader för att lösa arbetsmiljöfrågor, insatser för att möjliggöra personalens hygien och för att ordna med jourrum till assistenten. Assistansersättningen bör inte täcka kostnader för andra hjälpmedel än kostnader för enklare arbetstekniska hjälpmedel som exempelvis handskar och förkläden.

Med personalomkostnader bör avses kostnader för företagshälsovård, friskvård, kaffe, hudkräm, tvål och liknande till assistenterna samt personalarrangemang, personaldagar och liknande aktiviteter.

Med administrationskostnader bör avses kostnader för att administrera assistansen. Det kan till exempel handla om kostnader för köp av administrativ hjälp, inventarier, resor, revision, företagsförsäkringar samt kostnader till arbetsgivar- och branschorganisation eller liknande.

7 §

Innehållet i bestämmelsen

Den som beviljats ett högre belopp än det årliga schablonbeloppet ska i samband med slutavräkningen redovisa samtliga kostnader för den lämnade assistansen.

Allmänna råd

Det kan inträffa att de redovisade kostnaderna varit lägre än de kostnader som beviljats. Om orsaken till de lägre kostnaderna bedöms vara av mer tillfällig natur bör en sänkning av timbeloppet inte ske för nästkommande tidsperiod.

Till Riksförsäkringsverkets föreskrifter (1993:24) om assistansersättning

7 § fjärde stycket

Innehållet i bestämmelsen

Om det finns särskilda skäl får den preliminära utbetalningen för en månad grundas på det aktuella behovet av assistanstimmar under månaden i stället för det genomsnittliga antalet beviljade assistanstimmar per månad under tidsperioden.

Allmänna råd

Det aktuella behovet kan vara fler eller färre timmar än de som genomsnittligt beviljats för månaden. Särskilda skäl för att betala ut fler timmar bör endast anses finnas om det finns tillräckligt med assistanstimmar kvar under resten av tidsperioden.

10 § tredje stycket

Medför slutavräkningen att återbetalning av assistansersättning ska ske, gäller vad som sägs i 108 kap. 22 § socialförsäkringsbalken. Sedan slutavräkning skett för en viss tidsperiod, får utbetalning av assistansersättning för den perioden ske endast om det finns särskilda skäl.

Allmänna råd

Med särskilda skäl bör avses löne- och lönebikostnader som hör till en tidsperiod för vilken slutavräkning skett men som förfaller till betalning under en senare tidsperiod. Med särskilda skäl bör också avses enstaka förbiseende vid uppgiftslämnande eller liknande omständigheter.

13 § femte stycket

Innehållet i bestämmelsen

Försäkringskassan får besluta att den försäkrade beviljas undantag från kravet på att varje månad lämna tidsredovisning enligt första stycket i de fall den försäkrade kan visa motsvarande uppgifter på annat sätt. Som förutsättning gäller att uppgiften grundas på en redovisning som är ordnad på ett betryggande sätt.

Allmänna råd

Försäkringskassan bör endast besluta om att bifalla en sådan begäran om den försäkrade kan visa att assistansanordnaren

- sedan tidigare är etablerad som anordnare,

- har tillfredsställande rutiner för tidsredovisning så att föreskrifterna om redovisning kan följas och
- förklarar sig villig att, när Försäkringskassan begär det, visa Försäkringskassan sin tidsredovisning.

RAR XXXX:YY

Beslut om att bevilja undantag bör vara skriftligt och gälla tills vidare eller för viss tid.

Beslutar Försäkringskassan att bevilja undantag bör kontroll ske av att tidsredovisningen utförts enligt föreskrifterna. Kontrollen bör ske minst en gång vartannat år och omfatta assistans lämnad under minst en månads tid.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:7) om barnbidrag;

RAR 2010:NN

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar att de allmänna råden till 1 § lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag och 5 § första stycket lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:7) om barnbidrag ska avse 15 kap. 2 § socialförsäkringsbalken samt att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen och det allmänna rådet till bestämmelsen ska ha följande lydelse.

Till socialförsäkringsbalken

15 kap. 2 §

Innehållet i bestämmelsen

Barnbidrag för ett försäkrat barn lämnas i form av

- allmänt barnbidrag,
- förlängt barnbidrag, och
- flerbarnstillägg.

Allmänna råd

Barn som fullgör obligatorisk skolgång utomlands eller studerar utomlands med förlängt barnbidrag och som återvänder till föräldrarna i Sverige vid längre lov eller uppehåll i undervisningen, bör anses vara försäkrade i Sverige.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:9) om handikappersättning;

FKAR XXXX:YY

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar att de allmänna råden till 5 § första stycket och 16 § första stycket lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:9) om handikappersättning ska avse 50 kap. 4 § respektive 106 kap. 9 och 23 §§ socialförsäkringsbalken samt att beskrivningen av innehållet i bestämmelserna och de allmänna råden ska ha följande lydelse.

Till socialförsäkringsbalken

50 kap. 4 §

Innehållet i bestämmelsen

Rätt till handikappersättning har en försäkrad som innan han eller hon fyller 65 år har fått sin funktionsförmåga nedsatt för avsevärd tid i sådan omfattning att han eller hon

1. behöver mera tidskrävande hjälp i sin dagliga livsföring,
2. behöver fortlöpande hjälp för att kunna förvärvsarbeta, eller
3. i annat fall har betydande merkostnader.

Allmänna råd

Med hjälp i den **dagliga livsföringen** bör avses behov av personlig omvårdnad samt behov att få hjälp med matlagning, bäddning, städning och annat hushållsarbete.

Behov av **påminnelse, vägledning, instruktioner, uppmuntran m.m.** för att den enskilde ska kunna utföra saker på egen hand bör beaktas vid beräkningen av hjälpbehovet.

Betydande merkostnader till följd av funktionshinder kan ensamma grunda rätt till handikappersättning. Merkostnaderna bör uppgå till minst 28,5 procent av prisbasbeloppet för att anses vara betydande.

Gränsvärdet för rätt till handikappersättning på 53 procent av prisbasbeloppet som enbart grundas på merkostnader bör bestämmas till 45,5 procent av detta belopp. På samma sätt bör gränsvärdet för handikappersättning på 69 procent av prisbasbeloppet bestämmas till 61,5 procent av detta belopp.

Kostnader för **fördyrad kost** med anledning av ett funktionshinder bör godtas som merkostnader om sådan kost av läkare, dietist eller motsvarande sakkunnig anses vara nödvändig på grund av funktionsnedsättningen.

Rätten till handikappersättning till en försäkrad som **växelvis vårdas på institution och i eget hem** bör beräknas på hjälpbehovet och merkostnaderna under de perioder som han eller hon bor hemma.

Kostnader för **hjälp och tillsyn** för en försäkrad som bor i en **servicelägenhet** och som har omfattande behov av sådana slag bör godtas som merkostnader. Som merkostnader bör godtas högst de kostnader kommunen beräknar för hjälpen. Motsvarande behov bör inte räknas in i hjälpbehovet.

Kostnader för ett **extra rum eller större bostadsyta** som behövs för vårdutrustning, tekniska hjälpmedel eller som behandlingsrum bör godtas som merkostnader. Vid beräkningen av merkostnader för ett extra rum i bostaden bör ledning tas av de bestämmelser som gäller för beskattning av naturaförmåner i form av fri bostad. Vid beräkning av kostnad för större bostadsyta bör ledning tas av bostadsförmånsvärdet på bostadsorten.

Kostnader för **kapitalvaror**, till exempel en tvättmaskin, diskmaskin eller speciell dammsugare, som har anskaffats särskilt och bedöms som nödvändig till följd av en persons funktionshinder bör godtas som merkostnader. Vid beräkningen av merkostnaderna bör en användningstid på 10 år beaktas om det inte finns skäl för kortare användningstid. (FKAR 2006:2)

När merkostnader skall fastställas för **anpassning av dator eller för dataprogram** bör en användningstid på tre år beaktas om det inte finns skäl för kortare användningstid.

Sjuk- och behandlingsresor som är föranledda av ett funktionshinder bör ersättas genom handikappersättning till ett belopp som motsvarar den faktiska kostnaden för resorna. Detta gäller oavsett färdmedel. Ersättningen lämnas till den del som ansvarig huvudman inte ger ersättning. Om resorna sker med bil och en person inte har rätt till ersättning från sjukvårdshuvudmannen bör merkostnaderna för resorna beräknas enligt bestämmelserna i förordningen (1991:1321) om rehabiliteringsersättning.

Kostnader för **andra resor än sjuk- och behandlingsresor med bil** bör ersättas genom handikappersättning om personen på grund av väsentliga svårigheter inte kan använda allmänna kommunikationer.

Kostnader för resor till och från arbete eller studier med bil bör inte godtas som merkostnad om en försäkrad även utan sin funktionsnedsättning skulle behövt använda bil för dessa resor.

För en försäkrad som reser till och från arbete eller studier med bil och som på grund av sin funktionsnedsättning inte kan använda allmänna kommunikationer bör merkostnader i form av fasta och rörliga kostnader för bilen godtas som merkostnader. Detta gäller under förutsättning att den försäkrade inte beviljats färdtjänst för resor till och från arbete eller studier.

Som fast kostnad för resor till och från arbete eller studier med bil bör räknas 12 procent av egen kapitalkostnad till den del som inte bilstöd i form av grund- och anskaffningsbidrag eller kontantbidrag från kommun eller lands-

ting utbetalats. Vid beräkning av kapitalkostnaden bör inte högre kostnad än för en bil i mellanstorlek godtas annat än om en större bil är motiverad av funktionsnedsättningen. Vid denna beräkning fördelas ersättningen för kapitalkostnaden på nio år. Detta motsvarar den tid efter vilken förnyat bilstöd normalt kan fås enligt bestämmelserna i 52 kap. socialförsäkringsbalken.

Som fast kostnad för resor till och från arbete eller studier med bil bör även räknas kostnader för försäkring, besiktning och fordonsskatt.

Som fasta kostnader för resor till och från arbete eller studier bör även räknas kostnader för till exempel biltvätt, parkering och trängselavgift. Dessa kostnader bör godtas till ett belopp motsvarande 3 procent av prisbasbeloppet årligen om inte den enskilde kan visa på högre kostnader. Beloppet avrundas till närmast jämna hundratal kronor.

Rörliga kostnader för resor till och från arbete eller studier bör beräknas enligt bestämmelserna i förordningen (1991:1321) om rehabiliteringsersättning. Avdrag bör göras för de kostnader som skulle ha uppstått om allmänna kommunikationer hade kunnat användas.

Om Försäkringskassan godtagit kostnader för resor till och från arbete eller studier med bil bör kostnader för andra resor med bil än sjuk- och behandlingsresor anses täckta av det belopp som beräknats för de fasta och rörliga kostnaderna för bilen.

Om Försäkringskassan inte godtagit kostnader för resor till och från arbete eller studier med bil bör kostnader för andra resor med bil än sjuk- och behandlingsresor godtas till ett belopp motsvarande 5 procent av prisbasbeloppet årligen om inte den enskilde kan visa på högre kostnader. Beloppet avrundas till närmast jämna hundratal kronor.

Avgifter för **resor med färdtjänst** bör ersättas genom handikappersättning. Hela avgiften eller om det finns ett högkostnadsskydd upp till detta skydd bör betraktas som merkostnad. Avdrag bör göras för vad resorna skulle ha kostat om allmänna kommunikationer hade använts.

För en försäkrad som använder rullstol och av den anledningen behöver **större bil, minibuss eller en så kallad van** för resor bör 12 procent av skillnaden i inköpskostnaderna för ett sådant fordon och en bil i mellanstorlek årligen godtas som merkostnader. Vid denna beräkning fördelas ersättningen för merkostnaden för denna typ av bil på nio år. Detta motsvarar den tid efter vilken förnyat bilstöd normalt kan fås enligt bestämmelserna i 52 kap. socialförsäkringsbalken.

Kostnad för **försäkring av en större bil** i jämförelse med försäkringskostnader för en bil i mellanstorlek inom samma försäkringsbolag bör godtas som merkostnad för en person som är rullstolsburen och av den anledningen behöver en större bil.

Kostnad för **hyra av garage** bör betraktas som en merkostnad om garage är

RAR XXXX:YY

nödvändigt på grund av en funktionsnedsättning.

106 kap. 9 och 23 §§

Innehållet i bestämmelserna

För den som vårdas på en institution som tillhör eller till vars drift det betalas ut bidrag från staten, en kommun eller ett landsting lämnas handikappersättning endast om vården kan beräknas pågå högst sex månader. Detsamma gäller om han eller hon vårdas utanför institutionen genom dess försorg eller i annat fall vårdas utanför en sådan institution och staten, kommunen eller landstinget är huvudman för vården.

Allmänna råd

Service på elevhem vid statlig specialskola, vid riksgymnasier för döva och hörselskadade ungdomar eller vid riksgymnasier med gymnasieutbildning anpassad till rörelsehindrade ungdomar bör inte anses som sådan vård som avses i 106 kap. 23 § jämförd med 106 kap. 9 § socialförsäkringsbalken.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:10) om familjebidrag till totalförsvarsplikti- ga

FKAR XXXX:YY

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar att de allmänna råden till 7 kap. 9 § första stycket 2 och 3 samt andra stycket förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (2002:10) om familjebidrag till totalförsvarspliktiga ska ha följande lydelse.

7 kap. 9 § första stycket 2 och 3 samt andra stycket

Innehållet i bestämmelsen

Bostadsbidrag lämnas för kostnaden för den bostad där den bidragsberättigade bor

2. tillsammans med föräldrar, om den bidragsberättigade fram till tjänstgöringens början haft ekonomisk förmåga att betala och regelbundet betalat för sitt boende samt det med hänsyn till familjens ekonomiska förhållanden finns behov av bidraget,

3. ensam eller tillsammans med en annan person än make, barn som avses i 8 § eller föräldrar, om den bidragsberättigade vid tjänstgöringens början bott på sådant sätt i minst tre månader och under denna tid haft ekonomisk förmåga att betala och regelbundet betalat för sitt boende eller om det finns särskilda skäl för det.

Om den bidragsberättigade bor tillsammans med enbart en förälder och inte haft förmåga att betala för sitt boende, skall bidrag ändå lämnas enligt första stycket 2 om det finns särskilda skäl.

Allmänna råd

För att anses ha haft ekonomisk förmåga att betala för sitt boende bör den totalförsvarspliktige ha haft någon form av inkomst, tillgång till ekonomiska medel eller ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. socialtjänstlagen (2001:453). Inackorderingstillägg och studiebidrag enligt 2 kap. studiestödslagen (1999:1395) bör dock inte räknas med som inkomst. Den totalförsvarspliktiges betalningsförmåga bör ha motsvarat minst hans eller hennes andel av bostadskostnaden.

För totalförsvarspliktig som bott med endast en förälder bör i förekommande fall den del av ett underhållsbidrag som överstiger beloppet för underhållsstöd enligt 18 kap. 20 § socialförsäkringsbalken räknas med som inkomst.

Vid föräldraboende bör en totalförsvarspliktig ha betalat för sitt boende i minst tre månader i direkt anslutning till inryckningen för att anses regel-

RAR XXXX:YY bundet ha betalat för sitt boende.

Har den totalförsvarspliktige bott med enbart en förälder bör särskilda skäl för att lämna familjebidrag i form av bostadsbidrag anses finnas om bostadsbidrag enligt 95 kap. socialförsäkringsbalken upphört i anslutning till att den totalförsvarspliktige påbörjat utbildningen och om det med hänsyn till familjens ekonomiska förhållanden finns behov av bidraget.

Om den totalförsvarspliktige under tiden innan inryckning regelmässigt tillbringat sin dygnsvila på annan ort än hemorten för att genomgå grund- eller gymnasieskola eller motsvarande utbildning, bör han eller hon anses ha bott tillsammans med sina föräldrar under denna tid. En förutsättning för detta är att den totalförsvarspliktige i enlighet med 11 § folkbokföringslagen (1991:481) varit folkbokförd hos sina föräldrar.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:14) om återkrav;

RAR 2010:NN

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar i fråga om Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:14) om återkrav

dels att de allmänna råden till 30 § första stycket lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. ska upphöra att gälla,

dels att de allmänna råden till 20 kap. 4 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring, 16 § förordningen (1988:890) om bilstöd till personer med funktionshinder, 17 § första stycket lagen (1988:1465) om närståendevård, 13 § första stycket lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare och 12 § första stycket lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag ska avse 108 kap. 2 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 20 § första stycket lagen (1996:1030) om underhållsstöd ska avse 108 kap. 8 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att det allmänna rådet till 28 § första stycket lagen (1993:737) om bostadsbidrag ska avse 108 kap. 9 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 20 kap. 4 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring, 12 § första stycket lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag, 17 § första stycket lagen (1988:1465) om närståendevård, 13 § första stycket lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare och 16 § första stycket lagen (1993:389) om assistansersättning ska avse 108 kap. 11 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse.

Till socialförsäkringsbalken

108 kap. 2 §

Innehållet i bestämmelsen

Försäkringskassan ska besluta om återbetalning av ersättning som myndigheten har beslutat enligt denna balk, om den försäkrade eller, i förekommande fall, den som annars har fått ersättningen har orsakat att denna har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp genom att

1. lämna oriktiga uppgifter, eller
2. underlåta att fullgöra en uppgifts- eller anmälningskyldighet.

Detsamma gäller om ersättning i annat fall har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp och den som fått ersättningen har insett eller skäligen borde ha insett detta.

108 kap. 8 §

Innehållet i bestämmelsen

Har underhållsstöd lämnats felaktigt eller med för högt belopp, ska Försäkringskassan besluta om återkrav av beloppet från den som det har betalats ut till, även om förutsättningarna enligt 2 § är inte uppfyllda.

108 kap. 9 §

Innehållet i bestämmelsen

Har bostadsbidrag lämnats felaktigt eller med för högt belopp ska Försäkringskassan besluta om återbetalning även i andra fall än som avses i 2 § eller i bestämmelserna om avstämning enligt 98 kap. 6 §.

Allmänna råd till samtliga ovan uppräknade bestämmelser

Om Försäkringskassan har betalat ut ersättning trots att rätten till ersättning har upphört på grund av att den försäkrade har avlidit bör bestämmelserna om återbetalningsskyldighet tillämpas mot dödsboet efter den avlidne.

Till socialförsäkringsbalken

108 kap. 11 §

Innehållet i bestämmelsen

Om det finns särskilda skäl får den handläggande myndigheten helt eller delvis efterge krav på återbetalning enligt 2 – 10 §§.

Allmänna råd

Om Försäkringskassan har förorsakat felutbetalningen och det felaktigt utbetalade beloppet före skatteavdrag understiger 1 000 kronor bör eftergift medges.

Om den försäkrade har förorsakat felutbetalningen genom försummelse bör eftergift medges om Försäkringskassan efter utredning finner försummelsen ursäktlig och det felaktigt utbetalade beloppet före skatteavdrag understiger 1 000 kronor. En förutsättning för att försummelsen ska anses ursäktlig bör vara att den försäkrade inte återkommande orsakat felutbetalningar genom försummelse.

Om det på grund av en och samma händelse eller orsak har skett felutbetalningar av flera olika socialförsäkringsförmåner bör det sammanlagda värdet av felutbetalningarna ses som en felutbetalning.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:15) om vårdbidrag;

FKAR XXXX:YY

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar i fråga om Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:15) om vårdbidrag

dels att de allmänna råden till 8 § första stycket lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag ska avse 22 kap. 3 § första stycket socialförsäkringsbalken samt att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen och de allmänna råden ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 9 § första stycket lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag ska avse 22 kap. 4 § första stycket socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 15 och 16 §§ lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag ska avse 22 kap. 9 och 10 §§ respektive 106 kap. 9 och 11 §§ socialförsäkringsbalken samt att beskrivningen av innehållet i bestämmelserna och de allmänna råden ska ha följande lydelse.

Till socialförsäkringsbalken

22 kap. 3 § första stycket

Innehållet i bestämmelsen

En försäkrad förälder har rätt till vårdbidrag för ett försäkrat barn, om

1. barnet på grund av sjukdom, utvecklingsstörning eller annat funktionshinder behöver särskild tillsyn och vård under minst sex månader, eller
2. det på grund av barnets sjukdom eller funktionshinder uppkommer merkostnader.

Allmänna råd

Kostnader för **fördyrad kost** med anledning av barnets sjukdom eller funktionshinder bör godtas som merkostnad om sådan kost av läkare, dietist eller motsvarande sakkunnig anses vara nödvändig på grund av sjukdomen eller funktionshindret

Kostnader för ett **extra rum eller större bostadsyta** som behövs för vårdutrustning, tekniska hjälpmedel eller som behandlingsrum bör godtas som merkostnad. Vid beräkningen av merkostnaden för ett extra rum i bostaden bör ledning tas av de bestämmelser som gäller för beskattning av naturaförmåner i form av fri bostad. Vid beräkningen av kostnaden för större bostadsyta bör ledning tas av bostadsförmånsvärdet på bostadsorten.

När merkostnader ska fastställas för **dator, anpassning av dator eller för**

dataprogram bör en användningstid på tre år beaktas om det inte finns skäl för kortare användningstid.

Kostnader för **kapitalvaror**, till exempel en tvättmaskin, diskmaskin eller speciell dammsugare, som har anskaffats särskilt och bedöms som nödvändig till följd av barnets sjukdom eller funktionshinder bör godtas som merkostnad. Vid beräkningen av merkostnaden bör en användningstid på 10 år beaktas om det inte finns skäl för kortare användningstid.

Sjuk- och behandlingsresor som är föranledda av barnets sjukdom eller funktionshinder bör ersättas genom vårdbidrag till ett belopp som motsvarar den faktiska kostnaden för resorna. Detta gäller oavsett färdmedel. Ersättning lämnas till den del som ansvarig huvudman inte ger ersättning. Om resorna sker med bil och föräldern eller det myndiga barnet inte har rätt till ersättning från sjukvårdshuvudmannen bör merkostnaden för resorna beräknas enligt bestämmelserna i förordningen (1991:1321) om rehabiliteringsersättning.

Kostnader för **andra resor än sjuk- och behandlingsresor som sker med bil** bör ersättas genom vårdbidrag om barnet på grund av väsentliga svårigheter inte kan använda allmänna kommunikationer.

För **andra resor** än sjuk- och behandlingsresor som sker med bil, bör godtas ett belopp motsvarande 5 procent av prisbasbeloppet årligen om inte föräldern eller det myndiga barnet kan visa på högre kostnader. Beloppet avrundas till närmast jämna hundratal kronor.

Vid **beräkningen av ersättningsnivå** för resor med bil bör merkostnaden beräknas enligt bestämmelserna i förordningen (1991:1321) om rehabiliteringsersättning.

Avgifter för **resor med färdtjänst** bör ersättas genom vårdbidrag. Hela avgiften eller om det finns ett högkostnadsskydd kostnaden upp till detta skydd bör betraktas som merkostnad. Avdrag bör göras för vad resorna skulle ha kostat om allmänna kommunikationer hade använts.

När Försäkringskassan bedömer att en familj på grund av barnets sjukdom eller funktionshinder behöver en **större bil, minibuss eller en så kallad van** bör 12 procent av skillnaden i inköpskostnaderna för ett sådant fordon och en bil i mellanstorlek årligen godtas som merkostnad. Vid denna beräkning fördelas ersättningen för merkostnaden för denna typ av bil på nio år. Detta motsvarar den tid efter vilken förnyat bilstöd normalt kan fås enligt bestämmelserna i 52 kap. socialförsäkringsbalken.

Kostnaden för **försäkring för en större bil, minibuss eller en så kallad van** i jämförelse med försäkringskostnaden för en bil i mellanstorlek inom samma försäkringsbolag godtas som merkostnad när Försäkringskassan bedömer att familjen på grund av barnets sjukdom eller funktionshinder behöver en större bil.

Kostnaden för **hyra av garage** bör betraktas som en merkostnad om garage

är nödvändigt på grund av barnets sjukdom eller funktionshinder.

RAR XXXX:YY

Vid beräkning av merkostnaden för vistelse i **förskola** föranledd av barnets sjukdom eller funktionshinder bör hälften av kostnaden för vistelsen godtas som merkostnad om föräldern inte förvärvsarbetar när barnet vistas i förskolan.

Rätten till vårdbidrag för ett barn med sjukdom eller funktionshinder som **växelvis vårdas i ett familjehem och i föräldrahemmet** bör beräknas utifrån barnets vård- och tillsynsbehov samt merkostnaderna under de perioder som barnet bor hemma.

22 kap. 4 § första stycket

Innehållet i bestämmelsen

Vårdbidrag utges allt efter tillsyns- och vårdbehovets omfattning och merkostnadernas storlek som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån.

Allmänna råd

Om vårdinsatserna omfattar minst sju timmar per vecka och det finns ett uttalat tillsynsbehov eller betydande merkostnader bör föräldern ha rätt till **ett fjärdedels vårdbidrag**. För att anses som betydande bör merkostnaderna uppgå till minst 25 procent av prisbasbeloppet.

22 kap. 9 och 10 §§

Innehållet i bestämmelserna

Om mer än en fjärdedels vårdbidrag lämnas för ett barn och barnet avlider fortsätter vårdbidrag att lämnas till och med den åttonde månaden efter dödsfallet eller den tidigare månad när vårdbidraget annars skulle ha upphört.

Under denna tid lämnas vårdbidraget som

1. halv förmån om bidraget vid tiden för dödsfallet lämnades som hel eller tre fjärdedels förmån, och
2. en fjärdedels förmån om bidraget för tiden vid dödsfallet lämnades som halv förmån.

Om viss del av det vårdbidrag som gällde vid dödsfallet hade bestämts som merkostnadsersättning ska motsvarande del av bidraget enligt denna bestämmelse anses utgöra sådan ersättning.

Allmänna råd

Merkostnadsersättning enligt 22 kap. 14 § socialförsäkringsbalken som har beviljats utöver helt vårdbidrag bör reduceras på motsvarande sätt som när merkostnadsersättningen är en del av vårdbidraget.

106 kap. 9 och 11 §§

Innehållet i bestämmelserna

För den som vårdas på en institution som tillhör eller till vars drift det betalas ut bidrag från staten, en kommun eller ett landsting, lämnas vårdbidrag endast om vården kan beräknas pågå högst sex månader. Detsamma gäller

RAR XXXX:YY

om han eller hon vårdas utanför institutionen genom dess försorg eller i annat fall vårdas utanför en sådan institution och staten, kommunen eller landstinget är huvudman för vården.

Om den för vilken vårdbidrag inte lämnas enligt första stycket tillfälligt inte vårdas genom huvudmannens försorg, lämnas bidrag för sådan tid om denna uppgår till minst tio dagar per kvartal eller till minst tio dagar i följd.

Allmänna råd

Service på elevhem vid statlig specialskola, vid riksgymnasier för döva och hörselskadade ungdomar eller vid riksgymnasier med gymnasieutbildning anpassad till rörelsehindrade ungdomar bör inte anses som sådan vård som avses i 106 kapitlet 9 § socialförsäkringsbalken. Uppgår tiden då barnet vårdas utanför huvudmannens försorg till minst sex timmar i följd bör föräldern ha rätt till vårdbidrag för sådan dag. Föräldern kan även ha rätt till vårdbidrag om vistelsen i hemmet är kortare än sex timmar. Det gäller i fall då barnets sjukdom eller funktionshinder medför att barnet endast kan vistas hos sina föräldrar under kortare tid än sex timmar.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2010.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:17) om sjukersättning och aktivitetsersättning;

RAR 2010:NN

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar i fråga om Riksförsäkringsverkets allmänna råd (2002:17) om sjukersättning och aktivitetsersättning

dels att de allmänna råden till 16 a kap. 10 § respektive 20 kap. 3 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring ska upphöra att gälla,

dels att de allmänna råden till 7 kap. 2 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring ska avse 33 kap. 9 § 1 socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 7 kap. 3 § första och andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring ska avse 33 kap. 10 och 11 § socialförsäkringsbalken samt att innehållet i bestämmelserna och de allmänna råden ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 7 kap. 3 § första och andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring i dess lydelse före den 1 juli 2008 ska avse den upphävda lagen (1962:381) om allmän försäkring,

dels att de allmänna råden till 7 kap. 7 § lagen (1962:381) om allmän försäkring ska avse 33 kap. 8, 13 och 20 §§ socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelserna ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 16 kap. 1 § tredje stycket respektive 16 kap. 7 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring ska avse 36 kap. 26 § respektive 36 kap. 22 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelserna ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 16 kap. 20 § första och fjärde stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring ska avse 106 kap. 16 och 18 §§ socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelserna ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 16 a kap. 5 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring ska avse 37 kap. 9 § andra stycket socialförsäkringsbalken samt att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen och de allmänna råden ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 20 kap. 2 a § lagen (1962:381) om allmän försäkring ska avse 112 kap. 2 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelserna och de allmänna råden ska ha följande lydelse,

dels att beskrivningen av innehållet i 2 § förordningen (1998:1773) om ersättning vid särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning och de allmänna råden till samma bestämmelse ska ha följande lydelse.

Till socialförsäkringsbalken

33 kap. 9 § 1

Innehållet i bestämmelsen

Hel sjukersättning eller aktivitetsersättning lämnas när den försäkrades arbetsförmåga är helt eller i det närmaste helt nedsatt.

Allmänna råd

Vid bedömningen om den försäkrade trots viss begränsad arbetsförmåga är berättigad till hel förmån bör försäkringskassan beakta följande. För bedömning av arbetstiden bör utgångspunkten vara ett heltidsarbete i den sysselsättning, det uppdrag eller det förvärvsarbete den försäkrade kan utföra. Arbetstiden bör inte överstiga en åttondel av ett sådant heltidsarbete. Arbetsinkomst som inte överstiger en åttondel av den normala inkomsten på heltid i den sysselsättning, det uppdrag eller det förvärvsarbete den försäkrade kan utföra bör inte påverka rätten till hel förmån.

33 kap. 10 och 11 §§

Innehållet i bestämmelserna

När det bedöms hur nedsatt arbetsförmågan är ska Försäkringskassan beakta den försäkrades förmåga att försörja sig genom förvärvsarbete på arbetsmarknaden.

Bedömningen ska göras

- efter samma grunder oavsett på vilket sätt prestationsförmågan är nedsatt, och
- i förhållande till ett heltidsarbete.

Med inkomst av arbete likställs i skälig omfattning värdet av arbete med skötsel av hemmet.

Allmänna råd

Om en försäkrad har minskat sin arbetstid på grund av sjukdom bör Försäkringskassan vid bedömningen av hans eller hennes förmåga att försörja sig själv, beakta om minskningen av arbetsinkomsten står i proportion till arbetstidsminskningen.

Vid bedömningen av arbetsförmågans nedsättning för egenföretagare bör värdet av det arbete som företagaren själv utför bedömas med ledning av vad han eller hon måste betala någon annan person för att få arbetet utfört. Vid beaktande av rörelseinkomster bör man ta hänsyn till att dessa kan vara att anse som kapitalavkastning i skiftande utsträckning. Dessutom bör hänsyn tas till att rörelseinkomster kan vara starkt konjunktorkänsliga och i vissa yrken vara beroende av förhållanden som en företagare inte kan råda över.

För att arbete med skötsel av hemmet ska påverka bedömningen av rätten till sjukersättning och aktivitetsersättning, bör utredningen visa att arbetsinsatsen skulle kunna användas i ett förvärvsarbete på arbetsmarknaden och att den försäkrades arbetsförmåga därmed inte kan anses vara helt eller i det närmaste helt nedsatt.

Med heltidsarbete bör avses en arbetstid på 40 timmar i veckan om det inte finns något kollektivavtal inom arbetsområdet som anger annat.

33 kap. 8, 13 och 20 §§

Innehållet i bestämmelserna

En försäkrad som på grund av funktionshinder ännu inte har avslutat sin skolgång på grundskolenivå och gymnasial nivå vid ingången av juli det år då han eller hon fyller 19 år har rätt till aktivitetsersättning. En sådan funktionshindrad får hel aktivitetsersättning oberoende av arbetsförmågans nedsättning. Han eller hon har rätt till aktivitetsersättning under den tid som skolgången varar.

Allmänna råd

Aktivitetsersättning vid förlängd skolgång på grund av funktionshinder bör endast beviljas den som har ett funktionshinder som beräknas kvarstå under hela den planerade studietiden på grundskole- och gymnasienivå.

Aktivitetsersättning vid förlängd skolgång bör endast beviljas under deltidsstudier om en försäkrad inte klarar att bedriva heltidsstudier på grund av funktionshinder.

Den förlängda skolgången bör anses pågå även under lov och andra ledigheter som kan förekomma inom ramen för den förlängda skolgången.

Den förlängda skolgången på grundskole- och gymnasienivå bör anses vara avslutad när den försäkrade

1. har inhämtat grundläggande kunskaper till och med gymnasienivå med rätt till slutbetyg, eller
2. definitivt avbryter studierna innan de avslutats enligt 1.

36 kap. 22 §

Innehållet i bestämmelsen

Om arbetsförmågan väsentligen förbättras för en försäkrad som får aktivitetsersättning, ska rätten till förmånen omprövas. En försäkrad som regelbundet och under en längre tid har uppvisat en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om aktivitetsersättning fattades ska antas ha en väsentligt förbättrad arbetsförmåga, om inte något annat framkommer.

Allmänna råd

För att det ska anses vara frågan om en längre tid bör arbetsförmåga ha uppvisats under en period om minst tre månader.

36 kap. 26 §

Innehållet i bestämmelsen

Om en försäkrad får aktivitetsersättning, får tiden för förmånen förlängas även om han eller hon inte ansökt om det.

Allmänna råd

Det är endast om det finns en särskild anledning som Försäkringskassan bör förlänga aktivitetsersättning utan ansökan. En särskild anledning kan till exempel vara att den försäkrade saknar sjukdomsinsikt.

37 kap. 9 § andra stycket

Innehållet i bestämmelsen

Utländska inkomster ska ingå i reduceringsinkomsten, om de är av motsvarande slag som dem som anges i första stycket och skulle ha varit pensionsgrundande enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken om de tjänats in i Sverige.

Allmänna råd

Vid beräkningen av den preliminära sjukersättningen bör vid omräkning till svensk valuta den kurs användas som gällde för den dag då ansökan enligt 37 kap. 3 § kom in till Försäkringskassan.

När den slutliga sjukersättningen bestäms bör den genomsnittliga valutakursen för inkomståret användas.

106 kap. 16 och 18 §§

Innehållet i bestämmelserna

Sjukersättning och aktivitetsersättning lämnas inte för tid efter det att den försäkrade sextio dagar i följd varit frihetsberövad på grund av att han eller hon är häktad eller intagen i anstalt, eller är intagen i hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser som vård av unga för verkstälighet av sluten ungdomsvård.

Försäkringskassan får medge en nära anhörig, som för sitt uppehälle är beroende av den försäkrade, rätt att helt eller delvis få sjukersättning eller aktivitetsersättning som enligt 16 § annars inte ska lämnas. Utbetalning av del av förmån till nära anhörig ska i första hand ske från den inkomstrelaterade ersättningen.

Allmänna råd

Om den nära anhöriges inkomster (inklusive egna tillgångar och socialförsäkringsförmåner) efter skatt understiger det belopp som framgår av Kronofogdemyndighetens årligen utgivna föreskrifter och allmänna råd om bestämmande av förbehållsbeloppet vid utmätning av lön m.m., bör han eller hon anses vara beroende av den försäkrade för sitt uppehälle.

Vid bedömningen av en nära anhörigs behov av hela eller del av den tillfälligt indragna sjukersättningen eller aktivitetsersättningen bör vägledning hämtas från nämnda allmänna råd. Beloppet (efter skatt) som utbetalas till den anhörige bör tillsammans med den anhöriges egna inkomster inte understiga det förbehållsbelopp som framräknas på sätt som framgår av nämnda allmänna råd. Det bör dock inte överstiga hela den tillfälligt indragna er-

sättningen.

RAR 2010:NN

112 kap. 2 §

Innehållet i bestämmelsen

För tid till dess att ett ärende har avgjorts får Försäkringskassan besluta i fråga om ersättning om det inte utan betydande dröjsmål kan avgöras om rätt till ersättning finns, men det är sannolikt att sådan rätt finns, och det är av väsentlig betydelse för den försäkrade (s.k. interimistiskt beslut).

Allmänna råd

Försäkringskassan bör inte genom ett interimistiskt beslut betala ut sjukersättning och aktivitetsersättning för längre tid än tre månader. Undantag kan göras om Försäkringskassan avvaktar en särskild utredning. Ett nytt interimistiskt beslut bör därefter endast fattas om det inträffar omständigheter som Försäkringskassan inte kan påverka.

Till den upphävda lagen (1962:381) om allmän försäkring

7 kap. 3 § första stycket i dess lydelse före den 1 juli 2008

Innehållet i bestämmelsen

Vid bedömningen av i vad mån arbetsförmågan är nedsatt ska beaktas den försäkrades förmåga att försörja sig själv genom sådant förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden, eller genom annat lämpligt arbete som är tillgängligt för den försäkrade. Bedömningen ska göras efter samma grunder oavsett arten av den föreliggande nedsättningen av prestationsförmågan. Med inkomst av arbete likställs i skälig omfattning värdet av hushållsarbete i hemmet.

Allmänna råd

Om en försäkrad på grund av sjukdom minskat sin arbetstid bör Försäkringskassan vid bedömningen av hans eller hennes förmåga att försörja sig själv, beakta om minskningen av arbetsinkomsten står i proportion till arbetstidsminskningen.

Vid bedömningen av arbetsförmågans nedsättning för egenföretagare bör värdet av det arbete företagaren själv utför bedömas med ledning av vad han eller hon måste betala någon annan person för att få arbetet utfört. Vid beaktande av rörelseinkomster bör man ta hänsyn till att dessa kan vara att anse som kapitalavkastning i skiftande utsträckning. Dessutom bör hänsyn tas till att rörelseinkomster kan vara starkt konjunktur känsliga och i vissa yrken vara beroende av förhållanden som en företagare inte kan råda över.

För att hushållsarbete i hemmet ska påverka bedömningen av rätten till sjukersättning och aktivitetsersättning, bör utredningen visa att arbetsinsatsen skulle kunna användas i ett på arbetsmarknaden normalt förekommande arbete och att den försäkrades arbetsförmåga därmed inte kan anses vara helt eller i det närmaste helt nedsatt.

7 kap. 3 § andra stycket i dess lydelse före den 1 juli 2008

Innehållet i bestämmelsen

Om det finns särskilda skäl för det får Försäkringskassan vid bedömningen av arbetsförmågans nedsättning beakta den försäkrades ålder samt den försäkrades bosättningsförhållanden, utbildning, tidigare verksamhet och andra liknande omständigheter. Bedömningen av arbetsförmågans nedsättning enligt första stycket ska göras i förhållande till ett heltidsarbete.

Allmänna råd

Det är endast när den försäkrades arbetsförmåga av medicinska skäl är nedsatt med minst en fjärdedel i ett på arbetsmarknaden normalt förekommande arbete, som Försäkringskassan i sin bedömning av arbetsförmågans nedsättning bör väga in andra faktorer än rent medicinska.

Ju längre tid den försäkrade har kvar till den allmänna pensionsåldern, desto starkare faktorer bör krävas för att Försäkringskassan ska kunna ta hänsyn till åldern vid bedömningen av arbetsförmågans nedsättning. Om den försäkrade är under 60 år bör det finnas andra mycket tungt vägande omständigheter som tillsammans med åldern försvårar försörjningsförmågan.

Det förhållandet att äldre arbetskraft kan vara dåligt efterfrågad på arbetsmarknaden bör inte ensamt leda till att en rimlighetsbedömning görs.

Med heltidsarbete bör avses en arbetstid på 40 timmar i veckan om det inte finns kollektivavtal inom arbetsområdet som anger annat.

Till förordningen (1998:1773) om ersättning vid särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning

2 §*Innehållet i bestämmelsen*

Ersättning skall betalas från den allmänna försäkringen

1. vid anställning med lönebidrag med ett belopp som motsvarar lönebidraget, och
2. vid anställning hos Samhall Aktiebolag med ett belopp som motsvarar kostnaden för lön och andra förmåner enligt kollektivavtal samt avgifter som skall betalas enligt socialavgiftslagen (2000:980) och lagen (1994:1920) om allmän löneavgift.

Ersättningen betalas ut av Försäkringskassan efter särskild framställning. Ersättning enligt 1 betalas till Arbetsförmedlingen. Ersättning enligt 2 betalas till Samhall Aktiebolag.

Allmänna råd

Om Försäkringskassan betalar ersättning enligt förordningen och den försäkrade byter sin anställning från anställning hos Samhall AB till lönebidragsanställning eller omvänt bör ersättningen fortsätta att betalas. Försäkringskassan bör då betala ersättningen enligt vad som gäller för den nya an-

ställningsformen.

RAR 2010:NN

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

Eva Nordqvist

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Försäkringskassans allmänna råd (FKAR 2009:2) om arbetshjälpmedel;

FKAR 2010:X

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar att rubriken närmast före de allmänna råden till 2 § 3 förordningen (1991:1046) om bidrag till arbetshjälpmedel i Försäkringskassans allmänna råd (FKAR 2009:2) om arbetshjälpmedel ska ha följande lydelse.

Till förordningen (1991:1046) om bidrag till arbetshjälpmedel

2 § 3

Innehållet i bestämmelsen

Arbetsgivaren eller den försäkrade kan få bidrag till kostnaden för att reparera arbetshjälpmedlet.

Allmänna råd

Med reparation av arbetshjälpmedel bör inte avses service och underhåll som till exempel byte av batterier.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011 .

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om närståendepenning;

FKAR XXXX:YY

beslutade den 3 december 2011.

Försäkringskassan beslutar om följande allmänna råd.

Till socialförsäkringsbalken

47 kap. 3 §

Innehållet i bestämmelsen

En närstående som vårdar någon som är svårt sjuk har rätt till ersättning för tid då hon eller han avstår från förvärvsarbete i samband med vården.

Allmänna råd

Närståendepenning bör betalas ut när en person måste avstå från förvärvsarbete för att få sitt behov av dygnsvila tillgodosett när hon eller han vårdar en svårt sjuk närstående. Det kan finnas behov av dygnsvila såväl före som efter ett skift eller arbetspass.

Närståendepenning bör även betalas ut för en dag då en vårdare är kompensationsledig. En förutsättning för rätt till närståendepenning bör dock vara att ledigheten hos arbetsgivaren byts ut mot ledighet för vård av närstående.

En dag då en försäkrad går miste om ersättning från arbetslöshetskassa på grund av vård av en svårt sjuk närstående bör likställas med en dag då hon eller han avstår från förvärvsarbete av samma orsak.

47 kap. 14 §

Innehållet i bestämmelsen

Närståendepenning betalas ut med ett belopp som motsvarar vårdarens sjukpenning på normalnivån enligt 28 kap. socialförsäkringsbalken.

Allmänna råd

När närståendepenning beräknas för en person, som tagit emot barn under arton år i hemmet som fosterbarn och får ersättning för detta, bör försäkringskassan bortse från den del av SGI:n som grundar sig på ersättningen för fosterbarnsvården.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

RAR XXXX:YY Genom dessa allmänna råd upphävs Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2003:1) om ersättning och ledighet för närståendevård.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2001:8) om bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomar;

FKAR XXXX:YY

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar i fråga om Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2001:8) om bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomar

dels att de allmänna råden till 26 § lagen (1993:737) om bostadsbidrag ska upphöra att gälla,

dels att de allmänna råden till 10 § första stycket 3 lagen (1993:737) om bostadsbidrag ska avse 96 kap. 6 § socialförsäkringsbalken samt att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen och de allmänna råden ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 10 § andra stycket lagen (1993:737) om bostadsbidrag ska avse 96 kap. 4 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 10 § fjärde stycket lagen (1993:7) om bostadsbidrag ska avse 96 kap. 9 § socialförsäkringsbalken,

dels att de allmänna råden till 12 § första stycket 2 och 15 § lagen (1993:737) om bostadsbidrag ska avse 96 kap. 2 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 19 § andra stycket lagen (1993:737) om bostadsbidrag ska avse 95 kap. 8 § socialförsäkringsbalken,

dels att de allmänna råden till 21 § första stycket lagen (1993:7) om bostadsbidrag ska avse 96 kap. 12 § socialförsäkringsbalken och att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 28 § första stycket lagen (1993:737) om bostadsbidrag ska avse 108 kap. 14 § socialförsäkringsbalken samt att beskrivningen av innehållet i bestämmelsen och de allmänna råden ska ha följande lydelse,

Till socialförsäkringsbalken

95 kap. 8 § socialförsäkringsbalken

Innehållet i bestämmelsen

Ansökan som avser makars bostad ska vara gemensam, om det inte finns särskilda skäl att ansökan görs av ena maken.

Allmänna råd

Särskilda skäl kan vara fysisk och psykisk sjukdom, psykisk utvecklingsstörning och andra jämförliga tillstånd som försvårar eller gör det omöjligt att underteckna ansökan. Ett annat sådant särskilt skäl kan vara att en av makarna vistas på okänd ort.

96 kap. 2 § socialförsäkringsbalken*Innehållet i bestämmelsen*

Bostadsbidrag i form av bidrag till kostnader för bostad kan lämnas till barnfamiljer och hushåll utan barn. Sådant bidrag lämnas endast till kostnader för en bostad där den försäkrade bor och är folkbokförd.

Allmänna råd

En försäkrad bör inte längre anses bosatt i sin bostad om han eller hon inte bor där eller beräknas bo där under en period av minst sex månader.

96 kap. 4 § socialförsäkringsbalken*Innehållet i bestämmelsen*

Bostadsbidrag kan lämnas för barn som för vård eller undervisning inte varaktigt bor hemma men vistas hemma under minst så lång tid varje år som motsvarar normala skolfrierier.

Allmänna råd

Vid bedömningen av vad som avses med normala skolfrierier vid skolgång utomlands bör de ordinarie skolfrierierna i skollandet räknas som normala skolfrierier.

96 kap. 6 § socialförsäkringsbalken*Innehållet i bestämmelsen*

Bostadsbidrag kan lämnas till en försäkrad som på grund av vårdnad eller umgänge tidvis har barn boende i sitt hem.

Allmänna råd

Det bör anses vara tidvis boende med barnet om en förälder har barnet boende i sitt hem minst 30 dagar per år.

96 kap. 9 § socialförsäkringsbalken*Innehållet i bestämmelsen*

Även barn över 18 år som får studiehjälp eller förlängt barnbidrag räknas med i bidragshushållet.

Allmänna råd

Ett barn som inte får studiehjälp under sommarmånaderna bör fortfarande anses som barn i hushållet under förutsättning att studierna fortsätter eller beräknas fortsätta till hösten.

96 kap. 12 § socialförsäkringsbalken*Innehållet i bestämmelsen*

Bidrag lämnas från och med månaden efter den då rätten till bidrag har uppkommit. Om rätten till bidrag uppkommit den första dagen i en månad ska dock bidraget lämnas från och med den månaden.

Allmänna råd

En försäkrad som har flyttat till en ny bostad den första dagen i en månad och blir folkbokförd där denna månad bör anses ha rätt till bostadsbidrag från och med den månaden.

En försäkrad som flyttat till en bostad men blir folkbokförd där en senare månad bör anses ha rätt till bostadsbidrag från och med den senare månaden.

108 kap. 14 § socialförsäkringsbalken*Innehållet i bestämmelsen*

För att rätten till eftergift ska kunna prövas när det gäller bostadsbidrag ska skyldigheten enligt 110 kap. 46 och 47 §§ socialförsäkringsbalken att anmäla ändrade förhållanden ha fullgjorts av sökanden och dennes medsökande. Om de inte har anmält ändrade förhållanden kan frågan om eftergift ändå prövas om de inte skäligen borde ha insett att de var skyldiga att göra en sådan anmälan.

Allmänna råd

Kravet på att sökanden eller dennes medsökande inte skäligen borde ha insett att han eller hon var skyldig att göra en anmälan bör anses uppfyllt om

– den sökande eller dennes medsökande på grund av svår sjukdom eller mycket svåra personliga förhållanden varit förhindrade att anmäla inkomstförändringar under bidragsåret.

Särskilda skäl för hel eller delvis eftergift bör anses finnas om det kan antas att återbetalning av bostadsbidrag för den som genomgår medicinsk eller social rehabilitering medför att rehabiliteringen äventyras. Detta gäller även när betalningsförmåga finns. Anmälningsskyldigheten måste dock vara fullgjord eller bedömning ha gjorts att hushållet inte insett att det var skyldigt att göra en sådan anmälan.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Försäkringskassans allmänna råd

ISSN 1652-8743

Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:4) om bilstöd till personer med funktionshinder;

RAR 2010:NN

beslutade den 3 december 2010.

Försäkringskassan beslutar att de allmänna råden till 4 a §, 5 § första stycket, 5 § fjärde stycket, 5 a §, 8 § andra stycket, 9 och 14 §§ förordningen (1988:890) om bilstöd till personer med funktionshinder i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:4) om bilstöd ska avse 107 kap. 15 §, 52 kap. 10 § första stycket 1–3, 13 § andra stycket, 14 §, 18 § andra stycket, 19 § respektive 23 och 24 §§ socialförsäkringsbalken samt att beskrivningen av innehållet i bestämmelserna och de allmänna råden ska ha följande lydelse.

Till socialförsäkringsbalken

52 kap. 10 § första stycket 1–3

Innehållet i bestämmelsen

Bilstöd lämnas bland annat till personer med funktionshinder som är under 65 år och är beroende av ett sådant fordon som avses i 8 och 9 §§ socialförsäkringsbalken för att genom arbete få sin försörjning eller ett väsentligt tillskott till sin försörjning eller för att genomgå arbetslivsinriktad utbildning eller genomgå rehabilitering under vilken han eller hon får aktivitetsstöd eller rehabiliteringsersättning.

Allmänna råd

En person bör anses få sin försörjning eller ett väsentligt tillskott till försörjning genom arbete om detta kan beräknas pågå minst sex månader. För att bilstöd ska lämnas för att en person ska kunna genomgå arbetslivsinriktad utbildning eller rehabilitering bör krävas att utbildningen eller rehabiliteringen kan antas pågå minst sex månader. Tiden räknas från det ansökan om bilstöd kom in till Försäkringskassan.

En person som har för avsikt att söka vilande sjukersättning eller aktivitetsersättning bör beviljas bilstöd under förutsättning att arbetet förväntas pågå under minst sex månader. Tiden, sex månader, räknas från det ansökan om bilstöd kom in till Försäkringskassan.

Arbetslivsinriktad utbildning bör avse förberedande utbildning och utbildning som har en direkt arbetsinriktad karaktär. Utbildningen kan vara både praktisk och teoretisk. Med förberedande utbildning avses utbildning i gymnasieskola och högskola eller motsvarande.

52 kap. 13 § andra stycket

Innehållet i bestämmelsen

I vissa fall lämnas bidrag under förutsättning att den försäkrade själv ska bruka fordonet som förare.

Allmänna råd

Om det är en förutsättning att den försäkrade själv ska köra fordonet bör krävas att han eller hon visar upp ett i Sverige gällande körkort, traktorkort eller förarbevis. Om den försäkrade inte har körkort, traktorkort eller förarbevis men ett gällande körkortstillstånd bör bilstöd beviljas på villkor att den försäkrade innan körkortstillståndet löper ut kan visa upp ett i Sverige gällande körkort, traktorkort eller förarbevis. Det bör också framgå av beslutet att detta är beroende av att de i 10 § första stycket 3 och 4 angivna åldersgränserna inte överskrids.

I de fall det krävs en individuellt ombyggd bil för att den försäkrade ska kunna ta körkort bör Försäkringskassan kontakta Trafikverket för att diskutera om den försäkrade behöver genomgå en bedömning för att klargöra hans eller hennes förutsättningar att ta körkort. För att bidrag ska kunna betalas ut bör den försäkrade kunna visa upp ett i Sverige gällande körkortstillstånd.

52 kap. 14 §

Innehållet i bestämmelsen

Bilstöd till körkortsutbildning lämnas till en försäkrad som har beviljats bilstöd till anskaffning av ett motorfordon och som uppfyller förutsättningarna i 10 § första stycket 1 samt är eller riskerar att bli arbetslös, om det bedöms att körkortsutbildningen kan leda till att han eller hon får ett stadigvarande arbete.

Allmänna råd

För att en person ska få bilstöd till körkortsutbildning bör arbetet som det bedöms att körkortsutbildningen kan leda till antas pågå minst sex månader för att det ska räknas som stadigvarande.

Försäkringskassan bör infordra uppgifter på kostnader för utbildningen. I de fall det krävs att den försäkrade befinner sig på internat under körkortsutbildningen bör resa och logi ersättas. Kostnaderna för resa och logi bör beräknas i enlighet med 7 § och 9 § första stycket förordningen (1991:1321) om rehabiliteringsersättning.

52 kap. 18 § andra stycket

Innehållet i bestämmelsen

För en försäkrad som avses i 10 § första stycket 1–3 ska bruttoinkomsten räknas fram utan hänsyn till makes inkomst.

Allmänna råd

Eftersom inkomsten ska beräknas individuellt bör förmögenhetsgränsen för ogift, som är 100 000 kronor för bostadstillägg enligt 102 kap. 11 § socialförsäkringsbalken, användas även för makar, när avkastningen av förmögenheten ska räknas ut.

52 kap. 19 §

Innehållet i bestämmelsen

Anpassningsbidraget motsvarar kostnaden för sådana åtgärder som anges i 8 § första stycket 2 och 3 och som behövs för att den försäkrade ska kunna

bruka fordonet.

RAR 2010:NN

Försäkringskassan får besluta att inte medge anpassningsbidrag om det fordon som den försäkrade har valt är uppenbart olämpligt med hänsyn till den anpassning som behövs. Det samma gäller om fordonet är olämpligt med hänsyn till ålder och skick.

Allmänna råd

Om anpassningsföretaget anser att det är nödvändigt att den försäkrade närvarar vid utprovningen av anpassningen bör kostnaderna för resa och logi beräknas i enlighet med 7 § och 9 § första stycket förordningen (1991:1321) om rehabiliteringsersättning.

Anpassningsbidrag till reparationskostnader bör beviljas om syftet med reparationen är att återställa anpassningen till funktionsdugligt skick samt om reparationen är nödvändig för att den försäkrade ska kunna använda fordonet och om den är lämplig med hänsyn till fordonets ålder och skick.

52 kap. 23 och 24 §§

Innehållet i bestämmelserna

Grundbidrag och anskaffningsbidrag ska betalas tillbaka

1. om den försäkrade säljer eller på annat sätt gör sig av med fordonet inom nio år från det att bidraget beviljades, eller
2. om ett barn som avses i 10 § andra stycket efter att ha uppnått 18 års ålder själv beviljas bidrag.

Det återbetalningspliktiga beloppet ska minskas med en niondel för varje helt år som har förflutit sedan bidraget betalades ut. Om det finns särskilda skäl, får den försäkrade helt eller delvis befrias från återbetalningsskyldigheten.

Allmänna råd

Det bör anses finnas särskilda skäl att helt eller delvis befria den försäkrade från återbetalningsskyldighet om han eller hon säljer eller på annat sätt avhänder sig fordonet och använder pengarna till köp av ett nytt fordon på grund av

att fordonets storlek inte räcker för antalet familjemedlemmar,

att behovet av anpassning för ett barn med funktionshinder har förändrats på grund av barnets ålder, eller

att den försäkrades ekonomi har försämrats på så sätt att han eller hon inte längre har möjlighet att ha fordonet i drift och därför inte kan använda fordonet.

En förutsättning är att det fordon som den försäkrade ersätter det tidigare fordonet med är lämpligt utifrån hans, hennes eller barnets funktionshinder.

RAR 2010:NN

107 kap 15 §

Innehållet i bestämmelsen

Om bilstöd inte har använts inom sex månader från det att den som beviljats bilstöd fått besked om att stödet kan betalas ut är fordran preskriberad.

Allmänna råd

När det finns ett avtal mellan bilförsäljaren eller anpassaren och den försäkrade bör det anses som att det beviljade bidraget har använts.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 januari 2011.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

EVA NORDQVIST

Jenny Lindmark

Lindmark Jenny (4100)

Från: Lindmark Jenny (4100)
Skickat: den 24 november 2010 17:52
Till: 'Staffan Belvert'
Kopia: Mikael Westberg; Annika Sundén
Ämne: SV: Synpunkter m.a.a. anpassningar till SFB

Hej!

Tack för era synpunkter. Vi bör absolut ändra det allmänna rådet om återkrav på det sätt som ni säger.

Med vänlig hälsning
Jenny Lindmark

Försäkringskassan
Jenny Lindmark
Stabsjurist
Huvudkontoret - Juridikstaben
E-post: jenny.lindmark@forsakringskassan.se
Telefon: 010-1169569 Växel: 08- 786 90 00
Postadress: 103 51 Stockholm
www.forsakringskassan.se

Från: Staffan Belvert [<mailto:staffan.belvert@pensionsmyndigheten.se>]
Skickat: den 24 november 2010 17:01
Till: Lindmark Jenny (4100)
Kopia: Mikael Westberg; Annika Sundén
Ämne: Synpunkter m.a.a. anpassningar till SFB

Hej Jenny!

Du har genom e-post till Mikael Westberg berett Pensionsmyndigheten tillfälle att lämna synpunkter på utkast till ett stort antal SFB-anpassade föreskrifter, allmänna råd och rättsliga ställningstaganden.

Undertecknad har tilldelats uppgiften att, i samråd med övriga delar av Pensionsmyndigheten, lämna sådana synpunkter. Vi har endast funnit skäl att lämna följande kommentar.

Du nämner i det meddelande med vilket du skickat de allmänna råden, att RAR 2002:16 - som rör bostadstillägg - upphävs med motiveringen att det numera är Pensionsmyndigheten som har bemyndigandet att föreskriva på området. Utifrån den ståndpunkten ifrågasätter vi om det inte är inkonsekvent att genom utkastet till första och tredje *dels*-satserna i RAR 2002:14, som rör återkrav, besluta "att de allmänna råden till ..... 30 § första (*resp. andra*) stycket lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. ska avse 108 kap. 2 § (*resp. 11 §*) socialförsäkringsbalken ....".

Nämnda två hänvisningar till BTP-lagen bör, som vi ser det och med FKs egen motivering, utelämnas i uppräkningsdelen av lagrum där. I stället borde nuvarande råd till BTP-lagen, om kassan anser sig inte kunna eller vilja ha allmänna råd till författningar på BTP-området, upphävas.

Staffan

Staffan Belvert / Jurist

Rättsenheten

Telefon direkt 010-454 24 13, mobil 072-210 24 13

staffan.belvert@pensionsmyndigheten.se

Pensionsmyndigheten,

Telefon vxl 0771-771 771, fax 08-658 13 00, www.pensionsmyndigheten.se

Överväg miljöpåverkan innan du skriver ut detta e-brev.

Lindmark Jenny (4100)

Från: Staffan Belvert [staffan.belvert@pensionsmyndigheten.se]

Skickat: den 24 november 2010 17:01

Till: Lindmark Jenny (4100)

Kopia: Mikael Westberg; Annika Sundén

Ämne: Synpunkter m.a.a. anpassningar till SFB

Hej Jenny!

Du har genom e-post till Mikael Westberg berett Pensionsmyndigheten tillfälle att lämna synpunkter på utkast till ett stort antal SFB-anpassade föreskrifter, allmänna råd och rättsliga ställningstaganden.

Undertecknad har tilldelats uppgiften att, i samråd med övriga delar av Pensionsmyndigheten, lämna sådana synpunkter. Vi har endast funnit skäl att lämna följande kommentar.

Du nämner i det meddelande med vilket du skickat de allmänna råden, att RAR 2002:16 - som rör bostadstillägg - upphävs med motiveringen att det numera är Pensionsmyndigheten som har bemyndigandet att föreskriva på området. Utifrån den ståndpunkten ifrågasätter vi om det inte är inkonsekvent att genom utkastet till första och tredje *dels*-satserna i RAR 2002:14, som rör återkrav, besluta "att de allmänna råden till ..... 30 § första (*resp. andra*) stycket lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. ska avse 108 kap. 2 § (*resp. 11 §*) socialförsäkringsbalken ....".

Nämnda två hänvisningar till BTP-lagen bör, som vi ser det och med FKs egen motivering, utelämnas i uppräkningsdelen av lagrum där. I stället borde nuvarande råd till BTP-lagen, om kassan anser sig inte kunna eller vilja ha allmänna råd till författningar på BTP-området, upphävas.

Staffan

Staffan Belvert / Jurist

Rättsenheten

Telefon direkt 010-454 24 13, mobil 072-210 24 13

staffan.belvert@pensionsmyndigheten.se

Pensionsmyndigheten,

Telefon vxl 0771-771 771, fax 08-658 13 00, www.pensionsmyndigheten.se

Överväg miljöpåverkan innan du skriver ut detta e-brev.

Lindmark Jenny (4100)

Från: Lindmark Jenny (4100)
Skickat: den 22 november 2010 10:20
Till: Mikael Westberg
Ämne: VB: Gemensam beredning allmänna råd SFB
Signerat av: jenny.lindmark@forsakringskassan.se
Bifogade filer: Missiv gemensam beredning allmänna råd SFB.doc; ARAR_Ny RAR OmprövningÄndring.doc; ARAR 2001_1 Bosättnings o arbetsbaserad försäkr.doc; ARAR 2001_1 Om underhållsstöd.doc; ARAR 2001_2 Arbetskadeförs o statl personskadeskydd.doc; ARAR 2001_3 Aktivitetsstöd.doc; ARAR 2001_8 Bostadsbidrag barnfamiljer.doc; ARAR 2002_2 SGI och årsarbetstid.doc; ARAR 2002_4 Bilstöd.doc; ARAR 2002_5.Sjukpenning och rehabersättning.doc; ARAR 2002_6 Assistansersättning.doc; ARAR 2002_7 Barnbidrag.doc; ARAR 2002_9 Handikappersättning.doc; ARAR 2002_10 Familjebidr till totalförsvarspiktiga.doc; ARAR 2002_14 Återkrav.doc; ARAR 2002_15 Vårdbidrag.doc; ARAR 2002_17 Sjukersättning.doc; ARAR 2009_2 Arbetshjälpmedel.doc; ARAR_Ny RAR närståendepenning.doc

Hej igen,

Skickar även de allmänna råden för ev. synpunkter till er (senast **onsdag den 24 nov**). Jag tror endast att ni berörs av **Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:16)** om bostadstillägg till pensionärer som föreslås utgå eftersom ni på Pensionsmyndigheten nu har normeringsansvaret på det området.

Med vänlig hälsning
Jenny Lindmark

Försäkringskassan
Jenny Lindmark
Stabsjurist
Huvudkontoret - Juridikstaben
E-post: jenny.lindmark@forsakringskassan.se
Telefon: 010-1169569 Växel: 08- 786 90 00
Postadress: 103 51 Stockholm
www.forsakringskassan.se

Från: Lindmark Jenny (4100)
Skickat: den 15 november 2010 15:51
Till: Andrén Peter (4100); Målsäter Birgitta (4100); Skoglund Kjell (4100); Askensten Ann Eva (4100); Persson Ulrika (4100)
Kopia: Nordqvist Eva (4100); Nordman Helena (4100); Ämting Pål (4100); Carlsson Nils-Erik (4100); Frodegård Hans (4100); Forsberg Ulla-Britt (4100); Gaudio Jenny (4100); Grenabo David (4100); Burguete Carina (4100); Espiritu-Olsson MaryLou (4004)
Ämne: Gemensam beredning allmänna råd SFB

Hej

Se bifogat missiv och underlag med förslag till ändringar i allmänna råd med anledning av socialförsäkringsbalken.

Ann Eva och Ulrika, jag är tacksam om ni skickar vidare detta till alla enhetschefer och verksamhetsansvariga hos er.

Synpunkter lämnas senast måndagen den 22 november kl. 12.00

via e-post till jenny.lindmark@forsakringskassan.se

<<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>>
<<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>>

Med vänlig hälsning
Jenny Lindmark

Försäkringskassan

Jenny Lindmark

Stabsjurist

Huvudkontoret - Juridikstaben

E-post: jenny.lindmark@forsakringskassan.se

Telefon: 010-1169569 Växel: 08- 786 90 00

Postadress: 103 51 Stockholm

www.forsakringskassan.se

Lindmark Jenny (4100)

Från: Lindmark Jenny (4100)
Skickat: den 15 november 2010 15:51
Till: Andrén Peter (4100); Målsäter Birgitta (4100); Skoglund Kjell (4100); Askensten Ann Eva (4100); Persson Ulrika (4100)
Kopia: Nordqvist Eva (4100); Nordman Helena (4100); Ämting Pål (4100); Carlsson Nils-Erik (4100); Frodegård Hans (4100); Forsberg Ulla-Britt (4100); Gaudio Jenny (4100); Grenabo David (4100); Burguete Carina (4100); Espiritu-Olsson MaryLou (4004)
Ämne: Gemensam beredning allmänna råd SFB
Signerat av: jenny.lindmark@forsakringskassan.se
Bifogade filer: Missiv gemensam beredning allmänna råd SFB.doc; ARAR_Ny RAR OmprövningÄndring.doc; ARAR 2001_1 Bosättnings o arbetsbaserad försäkr.doc; ARAR 2001_1 Om underhållsstöd.doc; ARAR 2001_2 Arbetsskadeförs o statl personskadeskydd.doc; ARAR 2001_3 Aktivitetsstöd.doc; ARAR 2001_8 Bostadsbidrag barnfamiljer.doc; ARAR 2002_2 SGI och årsarbetstid.doc; ARAR 2002_4 Bilstöd.doc; ARAR 2002_5.Sjukpenning och rehabersättning.doc; ARAR 2002_6 Assistansersättning.doc; ARAR 2002_7 Barnbidrag.doc; ARAR 2002_9 Handikappersättning.doc; ARAR 2002_10 Familjebidr till totalförsvarsppliktiga.doc; ARAR 2002_14 Återkrav.doc; ARAR 2002_15 Vårdbidrag.doc; ARAR 2002_17 Sjukersättning.doc; ARAR 2009_2 Arbetshjälpmedel.doc; ARAR_Ny RAR närståendepenning.doc

Hej

Se bifogat missiv och underlag med förslag till ändringar i allmänna råd med anledning av socialförsäkringsbalken.

Ann Eva och Ulrika, jag är tacksam om ni skickar vidare detta till alla enhetschefer och verksamhetsansvariga hos er.

Synpunkter lämnas senast måndagen den 22 november kl. 12.00
via e-post till jenny.lindmark@forsakringskassan.se

<<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>>
<<...>> <<...>> <<...>> <<...>> <<...>>

Med vänlig hälsning
Jenny Lindmark

Försäkringskassan
Jenny Lindmark
Stabsjurist
Huvudkontoret - Juridikstaben
E-post: jenny.lindmark@forsakringskassan.se
Telefon: 010-1169569 Växel: 08- 786 90 00
Postadress: 103 51 Stockholm
www.forsakringskassan.se

Peter Andrén
Birgitta Målsäter
Kjell Skoglund
Ann Eva Askensten
Ulrika Persson
Enhetschefer
Verksamhetsansvariga

Förslaget:

Socialförsäkringsbalken träder ikraft den 1 januari 2011 och ersätter ungefär 30 av de nu gällande lagarna inom socialförsäkringen. Med anledning av detta behöver vissa redaktionella ändringar i form av nya laghänvisningar och begrepp göras i Försäkringskassans allmänna råd. Inga ändringar i sak föreslås.

Försäkringskassan föreslår följande.

Att dessa allmänna råd ska ändras:

1. Försäkringskassans allmänna råd (FKAR 2009:2) om arbetshjälpmedel
2. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:17) om sjukersättning och aktivitetsersättning
3. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:15) om vårdbidrag
4. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:14) om återkrav
5. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:10) om familjebidrag till totalförsvarspiktiga
6. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:9) om handikappersättning
7. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:7) om barnbidrag
8. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:6) om assistansersättning
9. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:5) om sjukpenning och rehabiliteringsersättning
10. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:4) om bilstöd till personer med funktionshinder

11. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:2) om sjukpenninggrundande inkomst och årsarbetstid
12. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (2001:8) om bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomar
13. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (2001:3) om aktivitetsstöd enligt förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd
14. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2001:2) om arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd
15. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2001:1) om underhållsstöd
16. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2000:1) om bosättnings- och arbetsbaserad försäkring

Att dessa allmänna råd ska upphävas och ersättas av nya:

1. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2003:1) om ersättning och ledighet för närståendevård (ersätts av Försäkringskassans allmänna råd om närståendepenning).
2. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2001:4) om omprövning och ändring enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring (ersätts av Försäkringskassans allmänna råd om omprövning och ändring).

Att dessa allmänna råd ska upphävas utan att ersättas av nya:

1. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:16) om bostadstillägg till pensionärer
2. Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2001:7) om socialförsäkringsnämnder

Vilka som har deltagit i arbetet:

I arbetet med de allmänna råden har alla aktuella sakenheter på Försäkringsprocesser samt Juridikstaben deltagit.

När synpunkter senast ska lämnas:

Eftersom inga ändringar i sak föreslås är tiden för den gemensamma beredningen endast en vecka. (Ingen beredning sker därför heller med KMO).

Synpunkter lämnas senast måndagen den 22 november kl. 12.00
via e-post till jenny.lindmark@forsakringskassan.se

Förslag till ändringar bifogas.

Jenny Lindmark
Juridikstaben